

HOLICKO *křížem krážem*

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

každý kout světa má něco, čím se může pochlubit. Káhira má své pyramidy, Řím Koloseum, Londýn Tower a Paříž Eiffelovku. A co my na Holicku? Možná nemáme stavby zapsané v učebnicích dějepisu, ale máme něco, co je nám ještě bližší – kouzelná místa a příběhy, které tvoří mozaiku našeho domova. **Pojďte se s námi vydat „křížem krážem“ po našem regionu a objevit jeho poklady.**

Víte, kde najdete nejmenší obec Holicka? Která je naopak nejdelší a kde se nachází ta nejvýše položená? Tušíte, která vesnice má nejvíce sborů dobrovolných hasičů, nebo kde se rozprostírá nejstarší rybník? A že u nás máme i letiště, ZOO, zámek, pivovar nebo třeba skvělou offroad trať pro RC modely aut?

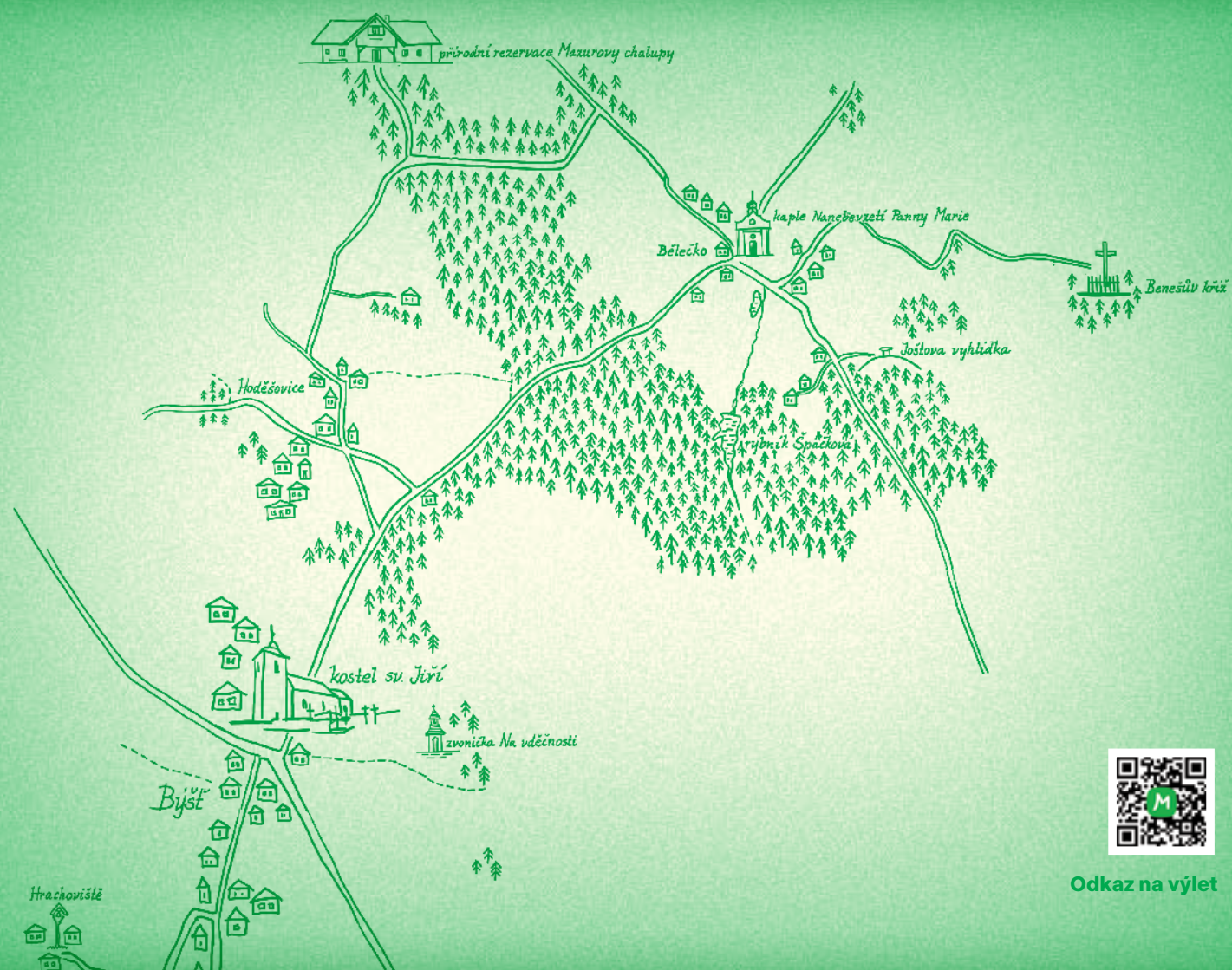
Každá obec je něčím jedinečná – jedna je nejsevernější, jiná zase nejjihnější, někde najdete unikátní staročeské muzeum, jinde zase arboretum se stromy z celého světa. A aby toho nebylo málo, některá místa znají dokonce i lidé za hranicemi našeho regionu – třeba díky motokrosu, radioamatérům, hudbě nebo africkému muzeu.

Touto knížkou jsme chtěli ukázat, že Holicko má spoustu důvodů k hrdosti. Není to jen kraj polí, rybníků a lesů, ale

i příběhů, tradic a nečekaných „nej“, která dávají našim obcím jejich neopakovatelné kouzlo. Je to místo, kde vyrůstáme, kam se rádi vracíme, a kde máme své kořeny. A právě ty kořeny z nás dělají to, kým jsme – sebevědomé obyvatele regionu, který má čím oslovit.

Vydejte se tedy s námi na cestu po Holicku. Možná objevíte místa, kolem kterých denně chodíte, a přesto jste si nikdy nevšimli, jak jsou výjimečná. A možná vás čekají i úplně nová dobrodružství. Protože **HOLICKO NENÍ JEN MÍSTO, KDE ŽIJEME – JE TO DOMOV PLNÝ POKLADŮ, NA KTERÝ MŮŽEME BÝT PRÁVEM PYŠNÍ.**

Ing. Michaela Kovářová
ředitelka MAS Holicko, o.p.s.

Odkaz na výlet

BÝŠŤ

obec větší, než byste čekali

- Rozlohou druhá největší obec v okrese, hned po městě Pardubice. Býšť je tak největší obcí na Holicku
- Nejsevernější a zároveň i nejzápadnější obec holického mikroregionu
- Hraniční obec, která sousedí přímo s krajským městem Královéhradeckého kraje
- Knihovna roku 2006 – centrum kulturního života a volnočasových aktivit
- Unikátní galerie v podchodu pod silnicí I/35, která je přístupná 24 hodin denně
- Býšť jako místo konání mezinárodního festivalu klasické hudby
- Ráj turistů – je zde stálá expozice turistických vizitek

Místní části: Býšť, Bělečko, Hoděšovice, Hrachoviště

Počet obyvatel: 1 672 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 619 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 3 409 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1336

Základní informace

Když tudy jen projíždíte při svých více či méně pravidelných cestách do Hradce Králové, jen těžko si stihnete všimnout všeho, co Býšť nabízí. Obec má čtyři místní části – Býšť, Bělečko, Hoděšovice a Hrachoviště, které obývá více než 1 600 obyvatel ve zhruba 620 domech. Kolem dokola rodiště hudebníka Eduarda Nápravníka lemují hektary lesů, které jsou vyhlášeným revírem houbařů i cyklistů. S hudbou má co do činění i místní škola. V letech 1797–1800 zde vyučoval Dominik Škroup, otec Františka Škroupa, který složil hudbu ke skladbě, jež se později stala českou státní hymnou.

Co se občanské vybavenosti týče, patří mezi obecní chlouby místní knihovna, která v roce 2006 získala ocenění Knihovna roku. Knihovna v obci má stoletou tradici, která se počítá od vzniku čtenářského spolku. Specifikem je provozování tvůrčích dílen, a to pro děti, mládež i dospělé. Knihovna už tady není vnímána jen jako půjčovna knih, ale jako pokroková komunitní a vzdělávací organizace.

A když už jsme se dotkli té historie, je dobré zmínit, že Býšť tady samozřejmě byla už staletí před námi. První písemné zmínky o obci jsou z let 1360–1371, kdy ji spravoval vladýcký rod z Černic. Majetkem pardubických Pernštejnů se stala

až v roce 1506, kdy ji majiteli pardubického panství Vilémovi z Pernštejna prodali bratři z Leskovce.

Právě jemu připadlo i Bělečko, které je prvně zmiňováno v roce 1494, kdy osadu čítající zhruba dvacet obyvatel prodal syn krále Jiřího z Poděbrad. Tehdy se ještě jmenovala Bělčok Malý. I v dnešní době si zachovala jeden unikát, a to minimum světelného smogu, což z ní dělá ideální místo pro sledování noční oblohy.

Hoděšovice založil podle legendy uhlíř jménem Jedlický, který tu v milířích páčil dřevěné uhlí. Obec byla poprvé zmíněna v listině z dubna 1336, kdy ji král Jan Lucemburský dal za 2000 kop pražských grošů do zástavy bratrům z Lipé.

A v neposlední řadě Hrachoviště. V roce 1780 byl dvaceti rodinám k vytvoření vesnice vyměřen prostor u cesty na kraji lesa spojující Býšť s Borkem. Podél rovné cesty byla po obou stranách vytvořena poměrně široká návěs a teprve tam vyměřena všem přicházejícím rodinám stejná plocha pro budovy, dvůr a zahrady. Deset chalup na každé straně cesty dalo svou uniformitou vzniknout něčemu do té doby neobvyklému.

Mazurovy chalupy u Hoděšovic

Zdaleka ne jen chalupa samotná, ale především přírodní rezervace tvořená komplexem luk uprostřed hradeckých lesů. Izolované území, na které je vázáno další množství vzácných živočichů. Tomu všemu dalo na konci 19. století vzniknout hospodářství sedláka Josefa Mazura.

Množné číslo může být v názvu pro výletníky často matoucí. Na cca jedenácti a půl hektarech je k vidění jediná roubená chalupa. Pojmenování samozřejmě vychází z minulosti, kdy na místě stálo více obdobných roubenek. Nakonec z nich zůstal právě jen jediný objekt – čp. 28 neboli Mazurova chalupa. Ta zde stála až do roku 2007, kdy musela být pro špatný stav zbořena. Dnes na loukách najdete její repliku.

Pokud se sem vydáte, můžete zde narazit na velmi vzácné druhy rostlin i živočichů. Samotné louky se totiž dochovaly v téměř totožném stavu, jako byly právě na konci 19. století. Daří se zde zejména motýlům, vzácnějším broukům i vážkám.

Blízko vody se pak vyskytují čolkové, různé druhy žab nebo třeba užovky obojkové. Během různých botanických průzkumů zde byla objevena řada chráněných rostlin, jako například černýš český, hadí jazyk obecný, hořec hořepník a vstavač obecný.

Okolí Mazurovy chalupy je zařazeno mezi evropsky významné lokality a v roce 2002 bylo vyhlášeno přírodní rezervací. Chalupa je nejen proto vyhledávanou výletní zastávkou pro pěší i cyklisty. Leží totiž na hlavních cyklotrasách, které vedou z nedalekého Hradce Králové.

A kdyby vám tak hmatatelný vhled do historie a přírodních věd nestačil, můžete z kryté pozorovatelný sledovat nedalekou oboru s jeleny nebo se projít po dvou a půl kilometrové pohádkové stezce až k rybníku Výskyt.

Vycházkový okruh krásnou přírodou

Co se procházek a přírody týče, má Býšť a její přilehlé okolí opravdu co nabídnout. Jedenáctikilometrový okruh, který určitě stojí za každý krok, nabízí i Bělečko. Celá trasa začíná a také končí na návsi u kaple Nanebevzetí Panny Marie. Pozdně barokní návesní kaple určitě stojí za chvíli vaší pozornosti. Byla vystavěna roku 1822 a je jediným zdejším památkově chráněným objektem.

Vychází se směrem na Vysoké Chvojno. Cestou minete pomník obětem první světové války, hospodu i ranč. Součástí trasy je také zastavení u Benešova kříže. Podle vyprávění zde byl pro peníze za prodané plátno zavražděn obchodník s látkami Beneš. Jeho vrah se nikdy nevypátral, a tak byl na jeho památku v těchto místech postaven dřevěný kříž. Nyní je na místě k vidění jeho zrekonstruovaná, asi čtyři metry vysoká verze.

Trasa pokračuje dál kolem obory Požáry na Joštovu vyhlídku. Není tolik známá, ale východní Krkonoše (včetně Sněžky) z ní

máte jako na dlani. Od silnice je vyhlídka vzdálená zhruba sedmdesát metrů, takže není problém k ní dojít ani od auta. Místo je také samozřejmě přístupné na kole i pěšky. Minete také dva chovné rybníky (Kopytářka a Špačková) a na poslední dva kilometry vám dá stezka na výběr, kudy se do Bělečka vrátíte. Buď obec obejdete zleva nebo půjdete směrem k Joštově vyhlídce a pak zpět dolů do Bělečka. Obě možnosti jsou podobně dlouhé. Po jedenácti kilometrech v nohách a kvalitně stráveném čase na čerstvém vzduchu uprostřed přírody je klid na duši zaručen.

↗ kaplička „Na vděčnosti“ v přírodním areálu Smejčka

↑ Benešův kříž

Zahajovací koncert mezinárodního hudebního festivalu E. Nápravníka

Každoroční kulturní událost, která na konci srpna probíhá v kostele sv. Jiří v Býšti. V roce 2024 se konal již 15. ročník mezinárodního hudebního festivalu, který si dává za cíl seznámit širokou hudební veřejnost s hudbou neprávem opomíjeného významného českého skladatele a dirigenta. Vliv rodáka z Býště je přitom pro českou a také ruskou hudební kulturu zcela zásadní.

Eduard Nápravník byl výborným dirigentem světové úrovně, ale o jeho tvorbě toho víme pramálo. A proto je tu festival, který práci tohoto hudebního velikána připomíná. Pravidelně zde vystupuje například Eduard Nápravník Trio, které v roce 2012 založili klavírista Vjačeslav Grochovský jr., který je také generálním ředitelem festivalu, klarinetista Felix Slováček jr. a violoncellista Petr Nouzovský.

V roce 2012 se stal dramaturgem a producentem Mezinárodního hudebního festivalu Eduarda Nápravníka klarinetista Felix Slováček mladší. V současné době je jeho uměleckým ředitelem a producentem. Vystupuje zde často

také se svým otcem, světoznámým hudebníkem Felixem Slováčkem starším.

Zahajovací koncert je ideální příležitostí pro poslech vážné hudby na světové úrovni a návštěvu kostela sv. Jiří, který není běžně přístupný. Jeho původní dřevěná stavba pochází z roku 1360. A právě s ní jsou spojeny vůbec první písemné zmínky o obci. Současnou podobu získala dominanta obce v roce 1823 po ničujícím požáru.

DOLNÍ ROVEŇ

nejdelší obec

- Nejnižší položená obec Holicka
- S délkou 7,9 km se jedná o nejdelší obec na Holicku
- Jediná obec holického mikroregionu s číslovanými názvy ulic
- Místo, kde můžete obdivovat nejenom jiřinky
- Má největší procentuální podíl zemědělské (i orné) půdy (cca 85 %)
- Pyšní se největším počtem Sborů dobrovolných hasičů (SDH Dolní Roveň, SDH Horní Roveň, SDH Litětín a SDH Komárov) na Holicku
- Obec, kde Vás nenechají na holičkách (spolek Svépomoc se stará o finanční příspěvek pozůstalým na pohřeb)

Místní části: Dolní Roveň, Horní Roveň, Komárov, Litětín

Počet obyvatel: 2 116 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

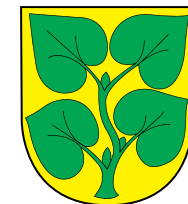
Počet domů: 758 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 2 903 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1336

Odkaz na výlet

Základní informace

I Dolní Roveň se stejně jako její abecední předchůdkyně skládá ze čtyř místních částí – Dolní Roveň, Horní Roveň, Komárov a Litětiny. A právě díky tomuto spojení dříve samostatných obcí a osad se zařadila mezi nejdelší obce České republiky. Jednotlivé části obce na sebe totiž bezprostředně navazují. Pokud tudy při cestě z Pardubic do Vysokého Mýta přes Dašice projíždíte, rozhodně si budete o Rovni rozkládající se podél toku říčky Lodrantky dlouho vyprávět. Z historických pramenů se o Rovni poprvé dozvídáme, stejně jako o řadě míst na Holicku, v roce 1336, kdy byli pozváni do Čech němečtí kolonizátoři, aby zakládali osady. Původní název obce Waltersdorf se odvozuje pravděpodobně právě od německého kolonizátora. Původní centrum obce bylo v nynější části Horní Rovně, kde bývala rychta s „vejsadní krčmou“, což se v podobě hostince s kulturním domem dochovalo dodnes. Farní barokní kostel sv. Kateřiny se poprvé připomíná r. 1349, tehdy se též poprvé objevuje český název vesnice, který se potom udržel až do dnešních dnů. Archeologické nálezy z katastru Dolní Rovně však dokládají zdejší osídlení již z pozdní doby bronzové (1000 let př. n. l.). Zděné stavby se ve vsi objevily až s nástupem baroka. První doloženou kamennou stavbou je právě kostel, jehož dnešní podoba vznikla v letech

1697–1699. Stavitelem byl Vlach Jan Conacras z Chrudimi. Kolem 2 100 obyvatel zde žije ve více jak 750 domech. A tím se dostáváme k pověstným roveňským ulicím. Nenesou jména významných českých, světových, ani regionálních rodáků, i když by Roveň měla značný výběr i ze svých řad. Proč tedy pro své ulice zvolila malebná obec řadové číslovky? Inspirovali se americkým způsobem, kde je tento systém běžný a předešli tak případnému nesouhlasu a dohadování. Ale pozor – nejsou to oficiální názvy ulic, ty svá jména ve skutečnosti nemají. Korespondence zde chodí usedlíkům pouze na název obce (resp. název místní části) a číslo popisné. Co se týče výletů, tak z Litětín máte na dosah ruky rozsáhlý les Boršov. Ten je oblíbeným místem cyklistů, vedou přes něj turistické trasy i naučná stezka. Příjemným zastavením je i rybník Lodrant, který má přes 22 hektarů. Při procházce po jeho hrázi je možné vidět řadu vodních ptáků, brouků i rostlin.

☞ západ slunce při výjezdu z Komárova

↑ kostel sv. Petra a Pavla v Komárově

Prvorepubliková architektura

Z architektonického hlediska má Dolní Roveň jistě co nabídnout. Zasloužil se o to významný zdejší rodák František Udržal. Prvorepublikový politik a přítel T. G. Masaryka, který zde Udržala rád navštěvoval, vybudoval ve 20. a 30. letech minulého století v obci několik skvostů slavných prvorepublikových architektů. Stačilo málo a měla Roveň mezi svými rodáky jednoho z prvních československých prezidentů. Masaryk o Udržalovi totiž uvažoval jako o svém nástupci ve funkci.

V obci si slavného rodáka stále považují. Ve foyer obecního úřadu vítá návštěvníky Udržalova busta a na čestném místě tam visí jeho portrét. A právě budova obecního úřadu je první z významných prvorepublikových staveb v obci. Byla vybudována ve 30. letech minulého století na návrh architekta Karla Řepy. Díky jeho návrhu dostala svou podobu i budova hlavního nádraží v Pardubicích, která vyniká svou unikátní členitostí, praktičností a neočekávaným půvabem. V téže době se v obci staví i další budovy, které jsou dnes památkově chráněny, a to budovy základní, mateřské školy a Sokola. Druhá zmíněná byla původně dětským útlukem. Odhalení základního kamene Základní školy v Dolní Rovni se účastnil i T. G. Masaryk.

Vrátíme se ještě na moment k výše zmíněné sokolovně, kterou navrhl architekt Tyršova domu v Praze František Krásný. Díky ministerskému předsedovi Františku Udržalovi, který byl zároveň svého času starostou Sokola, byla v Rovni v roce 1932 slavnostně otevřena jedna z nejkrásnějších sokoloven té doby. Ta skrývá ve svých útrobách ještě jeden poklad – oponu z dílny uherského rodáka Aloise Mudruňky. Plátno s výjevem Slávie a Přemysla Oráče se dochovalo do dnešních dnů bez oprav a v perfektním stavu zřejmě proto, že tuto oponu po desítky let vůbec nestahovali. Na oponě je vyobrazena odhalená hrud' bohyně, která za minulého režimu prý vedoucím činitelům z morálního hlediska vadila.

☞ sokolovna v Dolní Rovni

↑ obecní úřad v Dolní Rovni

Rozsáhlý rybník Lodrant a další přírodní bohatství obce

Jak už víte, tak Lodrantka, která obec čas od času potrápí, dala vlastně jedné z nejdelších obcí v republice tak trochu vzniknout. Odkud se ale do Rovně dostala? Pramení na okraji lesa západně od Jaroslavi a výše zmíněnou obcí pak také protéká. Jihozápadně od ní napájí Francinský rybník, od kterého její tok směřuje na západ. Po necelých dvou kilometrech vzdouvá hladinu potoka rybník Lodrant.

A právě Lodrant je jednou z místních přírodních dominant. Leží sice v katastrálním území obce Trusnov, ale majitelem je právě Dolní Roveň. Nachází se v obklopení lesa jihovýchodně od Litětín a rozpiná se na cca 23 hektarech. Kolem rybníka vede cyklotrasa v délce asi 1 km. Z ostatních stran je rybník nepřístupný, takže ten nejlepší pohled nabízí bezpečnostní přeliv na cyklotrase. Pár metrů severně od rybníka je v lese posezení v altánku u chatičky Lesu zdar.

Z majestátního rybníku už Lodrantka západním až severozápadním směrem protéká vsí Litětín, Horní a Dolní Rovní a nakonec Komárovem. Po zhruba dalších třech kilometrech odtud se vlévá zprava do řeky Loučné.

Pokud vás láká spíše vůně lesa, tak na východní kraj Litětín navazuje les Boršov. Pro výskyt vzácných druhů rostlin, hmyzu a zejména vodního ptactva je území navrženo k ochraně na ploše 238,6 hektaru. Je zde možno vidět volavku popelavou, severské druhy kachen a mnoho dalších druhů ptactva, které se zde zastavují na kratší či delší dobu při svém tahu. Žijí zde všechny druhy roháčů.

Z rostlin Boršov vyniká díky výskytu vzácné nepukalky plovoucí. Jedná se o jednu z mála lokalit v České republice, kde se tato vodní kapradina nachází.

Na opačné straně Dolní Rovně se nabízí Ptačí oblast Komárov. V posledních letech zde pravidelně zimovaly dva vzácné ptačí druhy, které k nám zaletují převážně ze severnějších hnízdišť – kalous pustovka a moták pilich. Ptačí oblast zde byla vyhlášena právě na ochranu těchto dvou druhů. Zimuje zde až několik desítek kalousů pustovek i motáků pilichů, což ji činí nejvýznamnějším zimovištěm v České republice. Aby lokalita pro ně zůstala atraktivní i do budoucna, je nutné ponechat každoročně část travních porostů nepokosených.

Kostel svaté Kateřiny

Sakrální dominanta obce v podobě barokního kostela stojí zhruba uprostřed obce při staré silnici na vyvýšeném místě nad potokem. Jednolodní kostel bez věže byl postaven v roce 1699 vlašským stavitelem Janem Conacrasem z Chrudimi na místě původního dřevěného kostelíka, který zde stál už o 350 let dříve.

Zvony na věži byly původně tři a z nich se po rekvizicích dochoval pouze jeden. Dochovaný zvon staršího původu z roku 1581 byl přelit roku 1724 zvonařem Priqueym v Bitovanech u Chrudimi. Součástí areálu kulturní památky je i barokní zděná stavba márnice z roku 1699 a funkční hřbitov.

Od roku 2019 je v kostele uložen svatý relikviář s ostatky sv. Floriana. Farnost Horní Roveň je téhož roku získala v bazilice

sv. Floriana v Krakově od arcibiskupa Marka Jędraszewského. Části relikvií sv. Floriána se nacházejí i v jiných našich městech, např. v Olomouci u sv. Václava a v Havlíčkově Brodě. V kostele sv. Kateřiny jsou uloženy na místě, kde se k nim mohou nejen věřící obracet o přímlovu. Relikviář tam uložil 19. října 2019 královehradecký biskup Jan Vokál na závěr slavnostní bohoslužby, při které byla založena tradice hasičských poutí v místním kostele.

Nejedná se ovšem o jediný kostel v Dolní Rovni. Dalším je kostel sv. Petra a Pavla v Komárově.

Tradice a společenské i sportovní akce

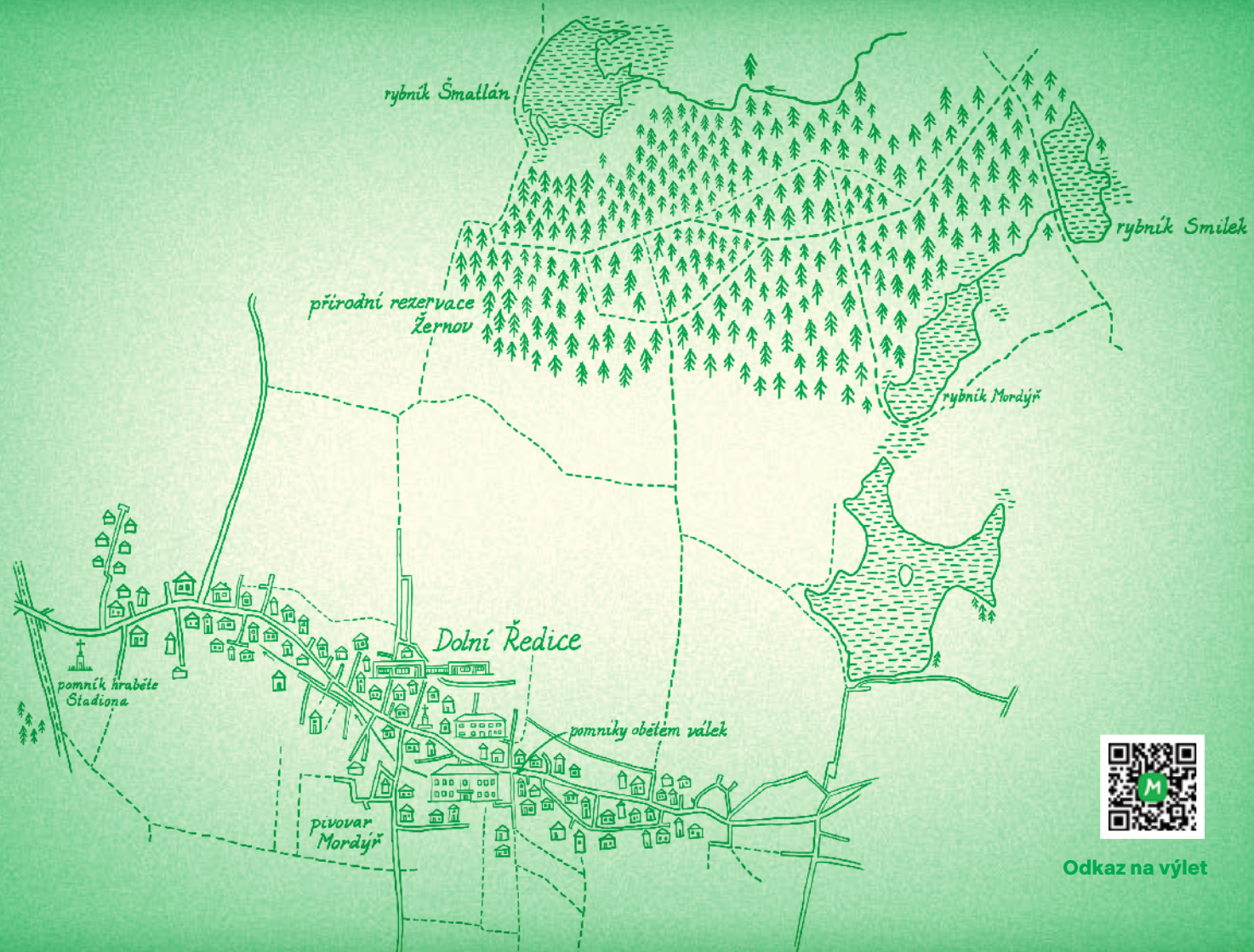
Během roku není na území obce o zábavu a vyžití nouze. Pro sportovce pořádá SDH Horní Roveň tradiční Roveňský turistický cyklomaraton. Koná se každý rok ve stejný den, a to 5. července. Nevynechalo se ani za covidu, takže v roce 2024 se konal již 25. ročník této cykloakce. Tras je několik podle jejich délky, aby se mohl zapojit každý nadšenec. Každý rok se trasy mění z důvodu zvýšení atraktivity akce. Nejedná se o žádné velké závodění, ale spíš o zábavu a pohyb. Možná kvůli tomu na akci dojíždějí lidé nejen z blízkého okolí, ale i různých míst celé republiky.

Proslulá je také každoroční Národní výstava jiřinek. Pořádá ji ČZS Dagla ve spolupráci s Pardubickým krajem, obcí Dolní Roveň a Českým zahrádkářským svazem vždy první zářijový víkend v sokolovně. Pravidelně se tu objevují nejnovější české i světové odrůdy od předních českých pěstitelů nejen z celé republiky, ale i z Polska. Výstava se sem přestěhovala v roce 2019 z pardubického zámku, kde do té doby probíhala, z důvodu jeho rekonstrukce a už zde zdomácněla.

Český zahrádkářský svaz Roveň pořádá i tradiční podzimní zahrádkářskou výstavu, která se koná každý rok poslední víkend v září taktéž v sokolovně. První prosincový víkend zde zase zahrádkáři připravují vánoční výstavu. Dlouhá léta se zde na konci září také konal Memoriál Jaroslava Brože ve skoku dalekém, který pořádala Masarykova ZŠ Dolní Roveň. Účastnili se ho chlapci a dívky několika základních škol Pardubického kraje. V roce 2019 se konal prozatím poslední 37. ročník. K přerušení došlo kvůli covidové pandemii a tato tradice se bohužel neobnovila.

Zajímavostí je také fungování spolku Svěpomoc, který vznikl v hostinci U Konvalinů v červnu 1935. Byla krize, vysoká nezaměstnanost, řada rodin trpěla bídou a nouzí. Nebylo výjimkou, že v případě úmrtí některého člena rodiny nebylo na rakev a důstojné rozloučení se zesnulým. Proto vznikla myšlenka založit spolek a jeden druhému přispět alespoň malou částkou na pohřeb. Spolek funguje dodnes a jedná se o jeden z nejstarších v obci. V roce 2023 evidoval 466 členů.

Odkaz na výlet

DOLNÍ ŘEDICE

obec, kde to žije

- Obec s největším podílem chráněných území ze své rozlohy (10,7 %) na Holicku
- Místní pivovar Mordýř – jediný pivovar na Holicku
- Obec, kde své poslední chvíle strávil hrabě Stadion

Počet obyvatel: 1 046 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 320 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 1 064 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1336

Základní informace

Živoucí obec se rozléhá na obou březích Ředického potoka. Přímo navazuje na Holice a také na Horní Ředice, se kterými tvořila jednu ves až do roku 1849. Poprvé se o obci dozvídáme v roce 1336, kdy král Jan Lucemburský vydal listinu, kterou postoupil své východočeské panství Chvojno v částce 2 000 kop grošů do zástavy bratřím z Lipé. Ano, i Ředice, které byly tehdy známy jako Hermansdorf, byly jeho součástí. A jak tedy Ředice přišly ke svému dnešnímu českému jménu? Od poloviny 14. století se vedle německého názvu vesnice objevuje také název český – Ředice. Původní německý název se následně zcela vytratil. Český název vesnice byl nepochybně odvozen od dříve existujícího pojmenování potoka Ředina (také Ředinka, Ředička, dnes Ředický potok). Velmi ničivou kapitolou ředické historie je třicetiletá válka. Ještě v roce 1654, šest let po válce, byla třetina velkých selských statků opuštěna. V průběhu 18. století však počet usedlostí začal rychle narůstat. A právě v té době se poprvé objevuje dělení Ředic na „Horní“ a „Dolní“. První oficiální záznamy o rozdělení pocházejí z roku 1757. K jejich definitivnímu oddělení došlo však až 20. března 1849 tzv. „Stadionovým“ prozatímním obecním zřízením. V každé z obcí byl zřízen obecní výbor (v čele se starostou) a obecní

představenstvo. Samostatné Dolní Ředice tehdy měly 123 domů a 765 obyvatel. V současnosti v Dolních Ředících stojí přes 320 domů, ve kterých celkem žije okolo 1 000 obyvatel. Zájem především mladých lidí o bydlení v Ředících je evidentní i na tomto srovnání. Mají jednoznačnou strategickou výhodu, co se dopravní dostupnosti týče. Do Holic i do Pardubic je to kousek a nový nedaleký nájezd na dálnici D35 je přiblížil k Praze zas o kus blíž. Díky rozdělení Ředic neoplývají ty Dolní množstvím historických památek. Kostel sv. Václava se hřbitovem zůstal na území Horních Ředic a po rozdělení už žádný jiný svatostánek nevznikl. Na území obce se ale nachází přírodní rezervace Žernov, takže se Dolní Ředice pyšní tím, že chráněná území zabírají největší podíl z jejich rozlohy v porovnání s ostatními obcemi na Holicku. Dolní Ředice jsou také vyhledávané pro aktivní rekreaci, neboť je protkává hustá síť cyklostezek a značených turistických tras. A že to v obci opravdu žije? O tom není pochyb. Během roku se zde koná nespočet akcí – od tradičního masopustu, přes sváteční florbalový turnaj spojený s lampionovým průvodem, po memoriál ředického válečného hrdiny Karla Poura.

Pomník Eduarda hraběte Stadiona z Thannhausenu

Pomníček v dolní části obce připomíná úmrtí říšského hraběte Eduarda Josefa Filipa Stadiona z Thannhausenu, který byl rytmistrem jezdeckva a zemským poslancem království Českého. Co přesně se 5. listopadu 1844 během honu na jelena stalo, víme díky písemnému svědectví knížete Rudolfa F. Kinského.

Hrabě Stadion se účastnil štvance na jelena na svém ryzáku. Do Sezemic, kde byla lovná zvěř vypuštěna, dorazil ze Slatiňan, kde pobýval se svou ženou princeznou Ludvikou Lobkowicovou na letním sídle. Přestože hrabě trpěl dlouhá léta srdeční chorobou a jeho zdravotní stav nebyl nejlepší, hon si odpustit nechtěl.

Vypuštěný jelen začal oproti původnímu plánu prchat směrem k Ředicím, a tak se hrabě pomalu vydal za ním. Kníže Kinský ve svých vzpomínkách zmiňuje, že na mnohé z nich při předjíždění cosi volal, ale nikdo mu nerozuměl, a tak tomu nepřikládali žádný význam.

Jelen byl lapen v jednom ze stavení u ředického kostela sv. Václava. Tehdy knížeti Kinskému oznámil další z účastníků

honu, že chytil volně pobíhajícího ryzáka hraběte, a že Stadion utrpěl ošklivý pád. Jeli mu nazpět pomoci, ale zemského poslance našli v jednom selském stavení na lůžku mrtvého. Smrt potkala jednapadesátiletého šlechtice těsně před Dolními Ředicemi směrem od Chotče, na pravé straně za potokem Ředička. Na tom místě pak vdova Ludvika nechala vztyčit pískovcový kříž s erbem hrabat Stadionů a svého rodu. Kostelu sv. Václava údajně velmi zbožná žena věnovala pro uctění památky svého chotě kněžský pohřební ornát se štolou, manipuly a další liturgickou výbavu.

Na základě dochovaného černého oděvu se 5. listopadu 2023 konala akce Po stopách posledních chvil života hraběte Stadiona k výročí jeho úmrtí, kdy se šlo společnou procházkou od pomníku do kostela sv. Václava v Horních Ředicích. Zde si mohli zmíněný oděv lidé prohlédnout a poslechnout si koncert. Události se dostalo velkých ohlasů a je tedy možné, že se tento příběh mezi občany, co v místě bydlí, vrátí zpět v podobě tradice.

Pomníky obětem válek

Stejně jako řada českých obcí, tak i Dolní Ředice přišly v hrůzném období první i druhé světové války o několik svých občanů. A právě jejich památce a hrdinství jsou věnovány pomníky na území obce.

Pomník obětem 1. světové války byl odhalen v roce 1923. Sousoší v sobě nese hned několik symbolů. Vítězné gesto vojáka znázorňuje radost z konce války a osamostatnění české země. Původně držel voják v pravé ruce vavřínový věnec jako symbol vítězství, ten se ale do dnešních dnů nedochoval. Dále zde vidíme lva, symbol českých králů, který stojí na dvouhlavém orlu, který byl ve znaku Rakouska-Uherska. A nakonec nápis, který nese doslovnou myšlenku: „My dali svobodu, vy dejte lásku zas.“

Své si pomník zažil i v období 2. světové války. Před fašistickými Němci byl ukryt v zemi a k jeho znovuoživení došlo 19. srpna 1945. Státní svátek výročí založení Československé republiky se v obci pravidelně od roku 2008 oslavuje pod taktovkou TJ Sokol. Dopoledne se koná florbalový turnaj, po setmění se vesnice rozsvítí od stovky lampionů a u pomníku padlých v 1. světové válce je slavnostní den zakončen krátkým proslovem a českou hymnou.

Ve druhé světové válce přišly Dolní Ředice o čtyři své spoluobčany. Jaroslav Hanzl zahynul při náletu v Sachningenu, kde byl totálně nasazen. Jaroslav Vrátil byl zasypán při náletu v Aschafenburgu, kde byl také totálně nasazen na nucené práce ve zbrojním průmyslu. Josef Bulis byl zastřelen SS na konci války při přejímání královského letiště. A v neposlední řadě Karel Pour – byl těžce raněn při bojích s SS v Horních Ředicích, když se vracel domů z revolučních bojů v Holicích. Zemřel 9. května 1945 v pardubické nemocnici. Na památku padlých ve 2. světové válce pořádá TJ Sokol již od roku 1971 každý rok začátkem května branný závod Memoriál Karla Poura. Soutěží se v disciplínách jako je běh, střelba z luku, střelba ze vzduchovky a různé další sportovní aktivity. Závod je zahájen průvodem účastníků z dětského hřiště k pomníku, kde je uctěna památka padlých ve 2. světové válce.

↖ pomník obětem 2. světové války

↑ pomník obětem 1. světové války

Dolnoředický kříž

Už od pozdního středověku se stalo zvykem vztyčovat i uprostřed malých vesnic, kde chyběl kostel, symbol kříže. V Ředicích však kostel už byl, obdobně starobylého založení jako ten holický, s gotickými zvony a okolním hřbitovem. Už ale víme, že po rozdělení obcí na Horní a Dolní v dolnoředické obci svatyně znovu nevznikla.

Nový kamenný kříž byl v obci postaven až v roce 1897 v bezprostřední blízkosti školy, kde nahradil starší dřevěný kříž. Politická situace druhé poloviny 20. století však nebyla náboženskému symbolu v bezprostřední blízkosti venkovské

školy nakloněna. Kříž chátral a nakonec byl z místa odstraněn. Iniciativy jeho záchrany, opravy a umístění na nové místo se ujala organizace Sokola v Dolních Ředicích, zejména pánové Miloš Macků a Jiří Nalezenec, kteří uspořádali i veřejnou sbírku na tento účel.

A tak v září 2021 proběhlo slavnostní vysvěcení obnoveného historického kříže na návsi. Novou duchovní dominantu obce posvětil holický farář P. Radek Martinek.

☞ pohled z Dolních Ředic na kostel sv. Václava v Horních Ředicích

☝ dolnoředický kříž

Přírodní rezervace Žernov

Přírodní rezervace, díky které Dolní Ředice disponují největším podílem chráněných území ze své rozlohy, leží kolem stejnojmenného kopce na severu Pardubického kraje. Na více než 300 hektarech jsou zejména dubohabrové lesy, louky, mokřady a tři rybníky – Mordýř, Smílek a Šmatlán. Jak je místním jistě známo, podle jednoho z nich se také jmenuje místní pivovar.

Specifické prostředí této krajiny nabízí útočiště mnoha vzácným druhům rostlin, hub i živočichů. V lese se vyskytují chráněné druhy rostlin, například krušík modrofialový, vemeník dvoulístý a medovník velkokvětý. Na vlhkých slatinných loukách roste mimo jiné prstnatec májový. Břehy rybníků jsou domovem více než sta druhů ptáků (například bukač velký, bukáček malý, rákosník velký) a deseti druhů obojživelníků.

V přírodní rezervaci žije mnoho vodních brouků a někteří z nich se jinde v republice nevyskytují, například jde o drobné potápníky a vodomily. Entomologicky je zde možné sledovat jeden zajímavý jev, a to tzv. housenkový déšť. V zalesněné části žije krajník hnědý, který je velmi prospěšný tím, že požírá bekyně, které škodí zejména dubům. Když se přemnoží, lze sledovat, jak housenky padají z korun stromů.

↗ rybník Mordýř

↑ přírodní rezervace Žernov

Odkaz na výlet

HOLICE

město neznámé energie

- Centrum holického regionu
- Obec složená z nejvíce místních částí (7) na Holicku
- Nejvíce početná obec Holicka, co se obyvatel i domů týče
- Obec s jediným africkým muzeem v ČR
- Město, které znají radioamatéři celého světa
- Místo konání šampionátu šlapacích vozítek
- Rodiště celosvětově uznávaného Dr. Emila Holuba
- Klub českých velocipedistů – nejstarší stále fungující sportovní klub v Holicích

Místní části: Holice, Kamenec, Koudelka, Podhráz, Podlesí, Roveňsko, Staré Holice

Počet obyvatel: 6 767 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 1 848 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 1 965 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1336

Základní informace

V celorepublikovém povědomí jsou Holice neodmyslitelně spjaty s motokrosovémi závody mistrovství světa a se svým rodákem Dr. Emilem Holubem. Jeho jméno zde nese ulice, základní i mateřská škola nebo gymnázium. Víme o nich ale už staletí před tím, než se cestovatel vůbec narodil. Poprvé jsou písemně zmiňovány v roce 1336 a již ve středověku se staly přirozeným centrem východní části současného okresu Pardubice.

A jak přišly Holice ke svému názvu? Už na konci 13. století totiž začalo na popud panovníka mýcení lesů v okolí dnešního města. Zcela odlišný krajinný ráz vytvářel hluboký hvozď a vládnoucí Přemyslovci měli zájem na jeho osídlování. Vzniklé mýtiny tak osazovali němečtí osadníci a právě oni, zřejmě v čele s jakýmsi Eklinem, založili lánovou osadu Ekleinsdorf. Již v roce 1349 se v pramenech objevuje první český název Holicz (zřejmě od slova holiny), a sice v listině jmenující mezi kostely vysokomýtského děkanátu litomyšlského biskupství i farní kostel v Holicích.

Pokud se posuneme do dalšího století, zjistíme, že Holice jsou rodištěm jedné z významných historických postav. Postupem let se majiteli Holic stal rod Šternberků, kteří se poté začali psát jako Holičtí ze Šternberka. Patrně oni

založili zdejší tvrz, v níž se v roce 1425 narodila Kunhuta, první manželka pozdějšího českého krále Jiřího z Poděbrad. Její otec Smil, stoupenec kališníků a spolučestitel stížného listu proti upálení mistra Jana Husa, se dokonce po smrti císaře a krále Zikmunda Lucemburského stal v roce 1437 správcem Českého království.

A kdy se ze vsi stalo město? Za první republiky navštívil Holice, známé především obuvnickým průmyslem, prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Dne 25. dubna 1931 schválila ministerská rada povýšení Holic na město.

Do historie města se na věky zapsal i konec druhé světové války. Povstání občanů proti německým okupantům se odehrálo 5. a 6. května 1945. Bilance vykazovala 58 padlých, velký počet raněných, vybombardované domy, vypálenou radnici, ale třeba i z věže kostela sestřelený německý letoun Focke-Wulf 190.

Městem neznámé energie ho nazval další významný rodák, tentokrát z uměleckého prostředí – Karel Malich. I když po 2. světové válce z Holic odešel, na své rodné město nikdy nezanevřel.

Historicky má město sedm částí: Holice, Staré Holice, Koudelka, Kamenec, Podlesí, Podhráz a Roveňsko.

Africké muzeum Dr. Emila Holuba

Africké muzeum plné vlastních sbírek bylo vždy snem holického rodáka tradičně zobrazovaného s typickým cestovatelským kloboukem na hlavě. Během života se mu to sice nesplnilo, ale nakonec v Holicích od roku 1970 jedno takové muzeum přeci jen stojí.

Jsou zde umístěny hlavní soubory jeho sbírek. Expozice se člení na několik částí, z nichž tři jsou určené pro návštěvníky. První část se věnuje životu a dílu cestovatele a jeho osobním věcem. Druhá část představuje africkou přírodu, ve které si lze prohlédnout vycpané velké i malé savce, ptáky, mořské živočichy, rostliny, různé trofeje, nástroje, nerosty a další. Ve třetí části se seznámíte se životem v domorodé vesnici. Trasu, kterou Emil Holub cestoval, najdete na nástěnných mapách. K vidění je také krátký film o Emilu Holubovi scenáristů a režisérů Milana Šteindlera a Martina Koppa inspirovaný kresbami z Holubových cestopisů. Dr. Emil Holub žil a realizoval své cesty ve druhé polovině 19. století. Nejprve sám, později společně se svou manželkou Růženu. V neuvěřitelně těžkých podmínkách získával poznatky, které jsou dodnes ceněny po celém světě. Své místo mají v muzeu též následovníci Dr. Holuba, kteří se stejně jako on vydali do Afriky.

Na přelomu září a října se každoročně u příležitosti výročí Holubova narození koná akce Holubovy Holice. Každý rok je program trochu jiný, ale vždy holičtí občané uctí památku manželů Holubových při návštěvě Vídně a jejich hrobu, který se nachází na čestném místě Centrálního vídeňského hřbitova. Oslavy pokračují právě v muzeu, kde bývá k vidění loutková pohádka pro nejmenší, tematické přednášky a vrcholem akce je Africká sobota. Během ní probíhají různá hudební představení, dílničky pro děti, výstavy prací žáků holických základních škol, představení různých řemesel, či jiný doprovodný program s africkou tematikou.

Stezka Od Holuba k Malichovi

Pokud chcete dokonale poznat vše, co Holice nabízejí, a co je často neznámé i holickým rodákům, vydejte se na výpravu. Interaktivní stezka Od Holuba k Malichovi vás na 4,3 kilometrech provede křížem krážem celým městem, a to jak geograficky, tak i historicky.

Co vás na cestě čeká a nemine? Vaše mysl si na okamžik odskočí do nitra černého kontinentu, virtuálně nahlédnete do zvonice kostela, poznáte boje květnového povstání či faunu a flóru městského parku. Pokocháte se pohledem na architektonické památky jako i na umění současné. Vaším společníkem může být tištěný průvodce, kterého si lze vyzvednout na startu v Africkém muzeu Dr. Emila Holuba. Pro děti jsou zde připraveny pracovní listy nebo je možné si je stáhnout na stránkách muzea.

Naučnou stezku nenáročným terénem zvládne návštěvník každého věku, pěší i vozíčkář. Maximum informací vám na každém stanovišti poskytne QR kód, který odkáže na příslušné texty a obrazové materiály.

☞ pomník Karla Malicha na hřbitově

↑ tabule naučné stezky od Holuba k Malichovi

Holubova ulice – ta nejdůležitější ve městě

Všimli jste si, že na jedné z místních ulic se nachází jedna instituce vedle druhé? Téměř všechna důležitá kulturní, školská a sportovní zařízení poji v Holicích společná adresa Holubovy ulice. Vede už od městského úřadu a hned na začátku vás vítá socha rodáka, jehož jméno nese. Hned v závěsu následují budovy základních škol i školy mateřské, pošta a architektonicky pozoruhodná Sokolovna s parkem – budova Otakara Novotného, která svým osobitým vzhledem v duchu geometrické moderny představuje novodobou holickou historii. Svým umístěním vytváří dominantu poklidného centra mezi základními školami, mateřskou školou, sportovní halou a Africkým muzeem. V bezprostřední blízkosti muzea stojí na křižovatce dramatu, hudby a vědomostí další architektonicky zajímavá stavba. Autorem projektu kulturního domu v Holicích postaveného v letech 1956–1961 je slovenský architekt Štefan Imrich, který tu znázorňuje odklon od estetiky socialistického realismu typického pro Sovětský svaz a jeho satelity za vlády Josefa Stalina k estetice klasicizujícího monumentalismu, který navazuje na ideály a formu antické řecké a římské architektury. Průčelí stavby je opatřeno sochařskými výtvy oslavující ženství od holického rodáka Jana Holinky.

Další holický rodák a významný umělec se podílel na sousední stavbě základní umělecké školy, která právem nese jeho jméno. ZUŠ Karla Malicha byla postavena podle projektu architekta Dalibora Boráka a samotná stavba splňuje standardy pasivní výstavby. Budova byla oceněna jako Stavba roku Pardubického kraje 2015 a Ekologickým Oskarem 2015. Plastiky jednoho z nejoriginálnějších českých výtvarníků 20. století jsou k vidění uvnitř nad schodištěm a zvenčí na průčelí budovy. Kromě zmíněné sportovní haly, která poskytuje svůj prostor zejména holickým sportovním klubům, ulice vede kolem Domu dětí a mládeže až k městskému stadionu. Atletická dráha, in-line dráha i další aktivity jsou pro veřejnost volně přístupné. Obě travnatá hřiště jsou však vyhrazena pro zápasy a tréninky SK Holice. V areálu městského stadionu se nachází workoutové hřiště a nedaleko je i nová pumptracková dráha. Cestou ulicí také minete venkovní sportoviště, dětská hřiště, nebo psí park. Tak vypadá ulice s maximální občanskou vybaveností.

Co neminout na náměstí a v jeho blízkém okolí

Ani Holice nejsou výjimkou a panoramatickou dominantou města je i zde barokní kostel. O jeho návrh se zasloužil dvorní stavitel Kilián Ignác Dientzenhofer a na svém místě se jednoduší svatostánek zasvěcený svatému Martinovi tyčí od roku 1739. Jeho socha od neznámého autora stojí ve výklenku nad vchodem do svatyně. Pokud nahlédnete dovnitř, za povšimnutí stojí vnitřní výzdoba, především hlavní oltář s obrazem sv. Martina a kamenná i cínová křtitelnice ze 16. století.

U kostela stojí také jednopatrová barokní fara, dokončená v roce 1734. Její zvláštností je asi pět metrů hluboká studna, ukrytá pod podlahou bývalé farní kuchyně. Pokud se přesuneme o pár metrů (a v čase i století) dál do jihovýchodního rohu náměstí, za vaši pozornost stojí také hodnotná stavba individualistické moderny, kterou pro rodinu a výkon profese lékaře Čeňka Zemánka v roce 1911 zrealizoval významný pražský architekt 20. století Otakar Novotný. Dvoupatrový městský dům v řadové zástavbě se až na úpravy v přízemí dochoval včetně původních detailů i použitých materiálů se zahradou a dvorkem. Veřejnosti je sice ke zhlédnutí dostupné jen průčelí budovy, ale i to je hodné obdivu a pozastavení. Původně rodinná vila zdejšího starosty

Sokola je jako architektonicky cenná stavba zařazena do 40 nejvýznamnějších vil Pardubického kraje.

Cestou od kostela k vile v menším parku jste mohli minout plastiku Republika realizovanou dle návrhu holického výtvarníka Františka Juračky. Jeho představu proměnil v realitu umělecký kovář David Szalay.

Nedaleko je také holická kašna, která se brzy dočká nové podoby. Studna, na které stojí, je pravděpodobně pozůstatkem pivovaru, který zde fungoval od roku 1522 do velkého požáru města v roce 1680. A proč je tak důležitá? Právě ona je součástí historického znaku města. Ten si můžete prohlédnout třeba ve vestibulu městského úřadu, kde je umístěn pískovcový polychromovaný znak města, který původně zdobil čelní stranu bývalé radnice.

↗ kaplička sv. Jana Nepomuckého u kostela sv. Martina

↑ kostel sv. Martina

Holické povstání

Konec druhé světové války se na věky zapsal do historie města. V této době silil odpor vůči nacistickým okupantům. Výzvy svobodného pražského rozhlasu se staly impulsem k ozbrojenému povstání občanů města a partyzánských oddílů v okolí. Dva dny, 5. a 6. května 1945, probíhaly boje s nenáviděným nepřítelem, třetí den zůstalo na bojišti 58 padlých, velký počet raněných, vybombardované domy a vypálená radnice.

Památník na místním hřbitově s ústředním motivem raněného bojovníka, dílo holického rodáka a akademického sochaře Josefa Malejovského, je věčnou připomínkou této hrdinné události dějin města. Také další dílo téhož autora je věnováno obětem války a odboje v letech 1939–1945. Sousoší ženy a umírajícího barikádníka bylo v roce 2016 přemístěno ze sokolského parku na prostranství u hřbitova.

V květnu 2020 při příležitosti 75 let od Holického povstání byla vydána webová aplikace, která vás podrobně provede dobovými fotografiemi a příběhy jednotlivých aktérů, zasadí je do historických souvislostí a ukáže i místa, na kterých se události odehrávaly.

Zavede vás i na místo současného městského úřadu, kde je k vidění i model původní radnice před náletem německých

sil na město. Uvnitř shořelo spoustu uměleckých děl vysoké hodnoty, například studie Urbanovy opony pardubického městského divadla či různé cenné obrazy z pardubické radnice. Ty byly do Holic převezeny v domnění, že budou ve větším bezpečí. Shořely i exponáty zdejšího městského muzea, které už nebylo nikdo obnoveno. Židovské oběti války připomíná památník v podobě otevřené knihy (tzv. stély) na židovském hřbitově. Připomíná památku 76 Židů z Holic, Bělečka, Býště a Vysokého Chvojna umučených v koncentračních a vyhlazovacích táborech či jinak zemřelých během druhé světové války. Městu ho věnovala Hana Sternlichtová Neumannová se sourozenci, která je holickou rodačkou a přeživší holocaustu.

I na její rodinu a další, kteří neměli takové štěstí, upomínají kameny zmizelých. Stolpersteiny (odvozeno z německých slov stolpern = klopýtnout, stein = kámen) jsou pamětní kostky s mosazným povrchem nesoucí životopisné údaje o obětech nacistického režimu.

Významné akce, které Holice pravidelně hostí

Město každoročně nabízí své prostory pro pořádání nejrůznějších akcí, a to i těch mezinárodních. Jeden z posledních srpnových víkendů patří od roku 1990 mezinárodnímu setkání radioamatérů. Odborné přednášky v klubovnách a sálech kulturního domu, prezentace českých a zahraničních radioamatérských organizací, prodejní radioamatérská výstava, tradiční radioamatérská burza v prostorách utkáni – to vše, a ještě mnohem více vždy přivede do města kolem 4 000 účastníků.

V červnu se od roku 2016 v Holicích jezdí závody Evropského šampionátu vozítek s pedály, které jsou součástí Seriálu evropského šampionátu. Bývá zde účast nejen českých posádek, ale také jezdců z Francie, Itálie a Slovinska. Pravidelnými účastníky závodů šlapacích vozítek jsou žáci holické Střední školy automobilní. Samotný závod trvá 80 minut, během kterých závodníci ve svých vozítkách krouží po 475 m dlouhé trati. Vyhrává ten tým, který za stanovenou dobu stihl trať objet víckrát.

Holice také navázaly na zvyk stínání kohouta, který je od roku 2014 na seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Pardubického kraje. Vyvinul se z obyčejové tradice přinášející zvířecí oběti. Postupně byl zvyk přeměněn v nejčastěji

posvícenskou soutěžní zábavu s maketou kohouta a dřevěným mečem nebo honění a trefování kohouta cepem. V Holicích probíhá Posvícenské stínání kohouta v areálu u kostela svatého Martina od roku 2013 a pořádá ho spolek Kultura pro město a Farnost Holice.

Na mnoha městských akcích můžete také potkat členy Klubu českých velocipedistů (K. Č. V.) Holice. S rokem vzniku 1898 se jedná o nejstarší stále fungující sportovní klub v Holicích. V roce 1969 byl založen při TJ Jiskra Holice Oddíl cyklistiky – Klub historických kol, který navázal na tradici Klubu Českých velocipedistů. Vznikla zde skupinka majitelů vysokých kol značky Kohout. Ti byli též aktéry v několika filmech a televizních pořadech. Pořizují si dobové kostýmy a účastní se vrcholných i běžných setkání stejně smýšlejících cyklistů.

Místa spjatá s přírodou

Když se v Holicích pomyslí na procházku v přírodě, tak tu nejbližší jistě nabízí areál kolem rybníku Hluboký. Svého času to byl mezinárodní autokemp I. třídy. Poslední roky již kemp není v nejlepší kondici, ale i přesto nabízí areál krásnou přírodu a místa k odpočinku při procházce nebo projíždce na kole. Kolem rybníka, kterému mezi místními neřekne nikdo jinak než „Hlubák“, prochází naučná stezka Viselce vedoucí z Holic na Vysoké Chvojno. A mimo jiné se zde pravidelně koná hudební festival Spring BassJam.

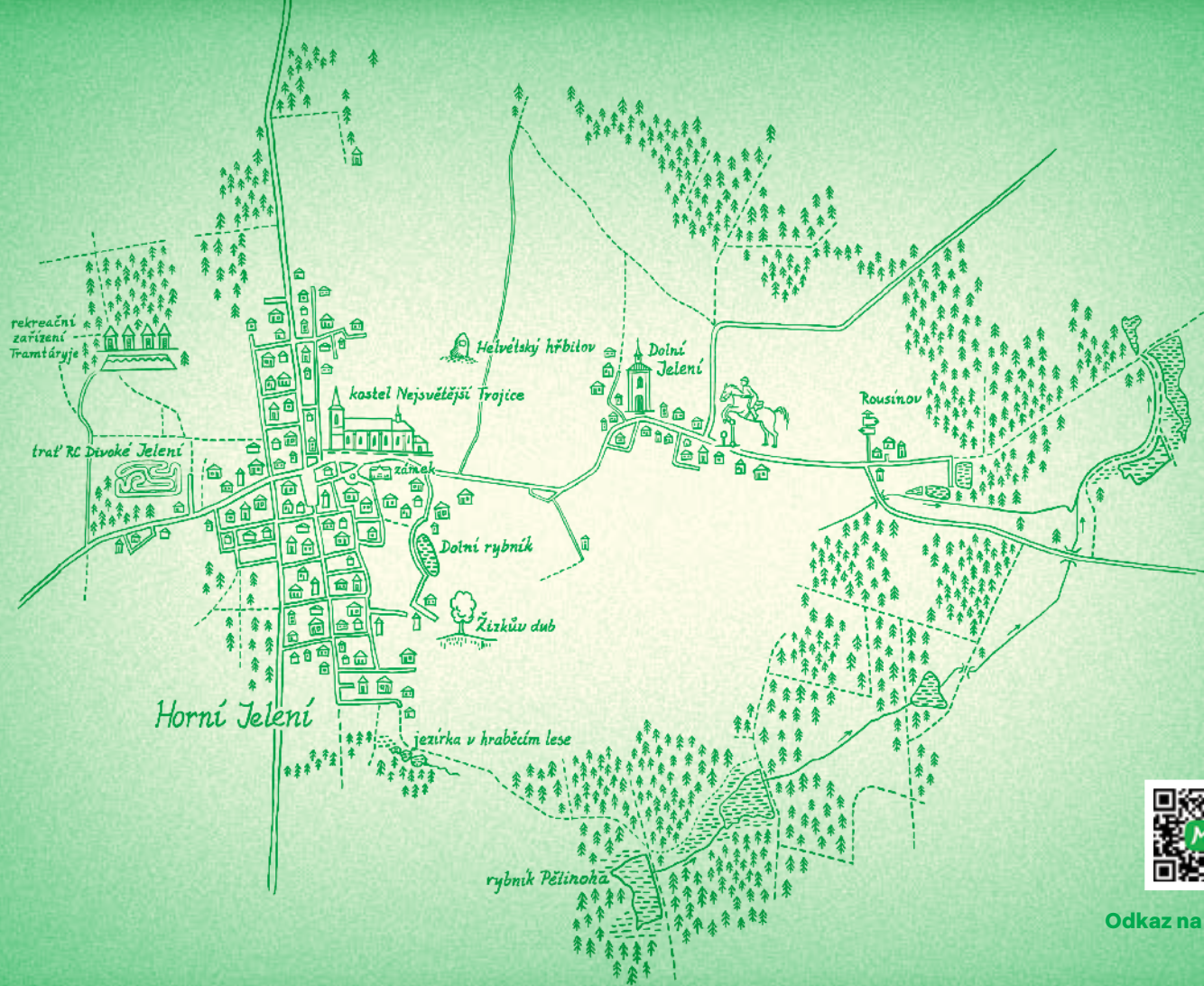
Na opačné straně města leží další vodní plocha – rybník Blažkovec. Ten využívají zejména rybáři a holičtí skauti, kteří zde mají svou klubovnu.

Na území města se nacházejí tři památné stromy. V Pardubické ulici roste sedmnáctimetrový dub letní o obvodu kmene 289 centimetrů, který je chráněn od října 2008. O přibližně sedm let dříve získaly ochranu jiné dva stromy. Jedním z nich je devatenáctimetrová lípa srdčitá stojící u silnice pod kostelem svatého Martina a druhým je nižší 16,5 metru vysoký jírovec maďal, který roste u místního autobusového nádraží.

↖ pohled z Velinské stráně ke Kamenci

↑ rybník Hluboký

Odkaz na výlet

HORNÍ JELENÍ

město mezi lesy

- Nejmenší město na území Holicka
- Nejvýchodnější obec na Holicku
- Jediná obec na Holicku obklopená lesy kolem dokola
- Stojí zde jediný zámek na Holicku
- Nejlepší offroad trať pro RC modely aut
- Obec jako stvořená pro muzikanty

Místní části: Horní Jelení, Dolní Jelení, Rousínov

Počet obyvatel: 2 124 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 782 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 2 448 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1495

Základní informace

Horní Jelení je pomyslným ostrovem v zeleném moři lesů. Jelenská krása neuhodí do očí na první pohled, ale žijete-li zde chvílku, přiroste vám k srdci borovým kořenem. Okolní lesy zajišťují obci čerstvý vzduch a už v době první republiky bylo Jelení doporučováno pro své téměř lázeňské ovzduší.

Již v předhusitských dobách zde stával lovecký hrádek, kolem nějž vznikla pastevní viska nazývaná Svrchní Jelení podle hojnosti jelení zvěře. Později vznikla východněji vesnička Spodní Jelení, která tvořila se Svrchním Jelením celek se společnou historií. Prvním známým držitelem byl král Jiří z Poděbrad.

První písemná zmínka pochází už z roku 1495, kdy ho koupil Vilém z Pernštejna, ale historii má město o hodně starší a velmi bohatou. K rozkvětu došlo zejména v době, kdy patřilo k panství Heřmana z Bubna. Jeho rod zde nechal v letech

1864–1866 postavit jednoduchou jednopatrovou budovu zvanou zámek, která stojí dodnes. Tento zámek sloužil hospodářské správě jelenských statků.

Kromě lesů nabízí město na rozhraní mezi Orlickým podhůřím a Polabskou nížinou i rybníky z doby pernštejnské – Pětinoha, Hanzlíkovec a Pecenský. Právě ty lákají svou blízkostí místní k častým procházkám a také sběru hub a borůvek, na které je úroda každoročně velmi bohatá. V místních částech Horní Jelení, Dolní Jelení a Rousínov žije ve zhruba 780 staveních více než 2 100 obyvatel.

↗ kaplička v Dolním Jelení

↑ pomník obětem 1. světové války na náměstí

Odpočinková místa

Okolní lesy dávají městu něco, co je v dnešní době vzácností – klid, který je v dnešní uspěchané době opravdu ceněnou komoditou. Kromě toho nabízí území Horního Jelení i další místa k rozjímání.

Jako první jsme vybrali Dolní rybník. Po rozsáhlé revitalizaci v roce 2016 a spolkovém osázení stromy a keři se z lokality stalo místo pro odpočinek, které nabízí asfaltový okruh na in-line brusle, nebo procházky (nejen) s kočárky. V areálu je také workoutové a dětské hřiště, takže místo jako stvořené pro rodinné odpoledne.

Jen kousek od výše zmíněného rybníku roste památný Žižkův dub. Košatá koruna a majestátní kmen na Novákově kopci

svou dominanci při pohledu na město od východu nezapřou. Jako sedmiletý byl doubek zasazen v květnu 1924 na návrh ředitele místní měšťanské školy a tehdejšího předsedy Okrašlovacího spolku Josefa Klimeše. Konaly se u něho různé slavnosti města a jeho jednotlivých organizací, což trvá dodnes. Na tomto památném místě se už mnoho let koná červnový Kloboukový koncert a je také vyhledávané pro svatební obřady.

↖ *Helvétský hřbitov*

↑ *Žižkův dub*

Kostel a jeho okolí

Pseudogotický římskokatolický kostel Nejsvětější Trojice je jednododní kostel postavený na místě starší stavby ze začátku 17. století. Jeho vybudování zadal rytíř Heřman Varlich z Bubna a na Skášově, tehdejší majitel okolních panství. Za nahlédnutí dovnitř stojí zajímavě řešený strop a bohatý barokní interiér. Některé z oltářů byly dokonce přivezeny ze známého zničeného kostela v Neratově. Kromě hrobky Varlicha z Bubna, pochovaného v kostele – údajně i se svým věrným lvem, kterého si dle pověsti přivezl ze svých cest z mouřenínova kraje – můžeme v kostele slyšet tóny opravených varhan a nových zvonů. V kostele se několikrát do roka pořádají koncerty pro širokou veřejnost. Pravidelně zde vystupuje Petr Nouzovský, který se řadí mezi nejlepší evropské violoncellisty své generace a můžeme ho slyšet na mnoha prestižních pódii. Vedle chrámu stojí zrekonstruovaný objekt fary s mansardovou

střechou. Budova z roku 1792 je památkově chráněná a veřejnosti nepřístupná. I pohled z venku na venkovskou neobarokní stavbu stojí za zastavení. Spolu s kostelem a souborem soch tvoří pozoruhodné a malebné místo. Za farou je farní stodola, která s celou zahradou slouží jako společenské centrum, kde se konají trhy, akce pro děti a lze si ji i pronajmout pro soukromé akce. Východně od centra města stojí jediný zámek na Holicku. Byl postaven ve 2. polovině 19. století a není zámek v obvyklém smyslu, na první pohled byste si ho spletli s větší vilou. Je v majetku rodu Bubnů z Litic, ale nikdy nebyl využíván jako šlechtické sídlo. Ten měli Bubnové v nedalekých Doudlebach. V dnešní době zde ale přeci jen žije potomek rodu Bubnů. Z toho důvodu zámek není přístupný veřejnosti.

Jelenské rybníky

Když se vydáte asi dva kilometry jihovýchodně od města, narazíte na přírodní památku – rybník Pětinocha o rozloze asi 3 ha s přílehlými převážně nelesními mokřadními plochami. Rezervace zde byla vyhlášena v roce 1982. I rybník Pětinocha založil Vilém z Pernštejna, který koupil jelenské obce roku 1495.

Co se rostlinného společenstva týče, nejcennější v rezervaci je litorální rašeliniště. Jedná se o rašeliniště vrchovištního typu s výskytem některých horských prvků v nízké nadmořské výšce. Dodnes zde roste bohatá populace druhu bazanovec kytkokvětý.

Rybník je také stanovištěm mnoha druhů vodních ptáků, jako je kachna divoká, polák velký, často sem zalétá čáp černý či volavka popelavá. Žije zde dokonce i vydra říční. Rybník Pětinocha je prvním z řady rybníků ležících v jedné rovině směrem na severovýchod. Následuje Hanzlíkovec, Oborecký rybník, Horní a Dolní Pecák, kde kdysi stával Pecní mlýn a pálila se zde kolomaz.

↖ *prostřední jezírko v hraběcím lese*

↑ *rybník Pětinocha*

Kam za sportovním vyžitím a dobrou muzikou

Město během roku hostí pravidelně několik akcí. Které určitě stojí za návštěvu?

Od roku 1972 zde každoročně koncem května spolek Kamarádi Festivalu Trampských Písní pořádá Festival trampských písní. V areálu rekreačního zařízení Tramtáryje se tak každoročně sejdou trampové z celé republiky.

S hudbou má také co dočinění jeden z táborů, který zde v létě sídlí. Myšlenka uspořádat Český hudební tábor mládeže vznikla v roce 1996 v USA. Otcem zakladatelem tábora se stal P. Walter Marek, který byl i spoluzakladatelem tábora Blue Lake Fine Arts Camp v americkém Michiganu. Prvního ročníku, který se uskutečnil již v roce 1997, se zúčastnilo 46 studentů z České republiky, Francie a USA. Od té doby počty studentů i zemí rostou. V současnosti má tábor více než 4 000 absolventů z 34 různých zemí.

Obě zmíněné akce spojuje kromě hudby také místo konání. Rekreační zařízení uprostřed lesů – Tramtáryje nabízí nové a pohodlné ubytování, chutné stravování a široké možnosti aktivit pro školní výlety a tábory. Mimo jiné se zaměřuje také na pořádání svateb, firemních teambuildingů a oslav.

Unikátem Horního Jelení je také jedinečná trať pro RC modely aut. Trať RC Divoké Jelení, určená pro Offroad RC modely v měřítku 1/8 a 1/10, s rozměry cca 50 × 30 m, po celé své délce disponuje šířkou 4 m. Povrch je zde hliněný a každoročně se zde pořádají závody například ze seriálu mistrovství republiky a seriálu Czech Open.

Odkaz na výlet

HORNÍ ŘEDICE

barevná obec

- Největší podíl vodní plochy v katastrálním území obce (5,8 %)
- Největší rybník (Ředický) na Holicku (27 ha)
- Nejstarší rybník na Holicku (první zmínka již z roku 1494)
- Jedna z nejstarších obcí v Pardubickém kraji – nálezy z doby bronzové
- Není řízek jako řízek – Ředický řízek s odkazem na vyhlášenou oblast pěstování zeleniny zastává smažený květák v trojobalu

Počet obyvatel: 1 070 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 359 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 1 111 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1336

Základní informace

Kdyby u silnice nebyla tabule s označením začátku obce, asi málokdo by si všimnul, kde končí Holice a začínají Horní Ředice. Ovšem pověstné květinové koše na stožárech veřejného osvětlení vám rychle dopřejí uvědomění, že už jste ceduli minuli. Rozkvetlé květiny zde hrají všemi barvami. Stejně jako u Dolních Ředic, máme i o těch Horních první písemnou zmínku z roku 1336. Archeologické nálezy broušených kamenných nástrojů v lokalitě Hořánka (na katastru obou Ředic) však dokládají osídlení místa již v dobách prehistorických. Nálezy popelnic v žárových hrobech a keramiky platenicko únětické kultury dokládají, že obec patří mezi nejstarší v Pardubickém kraji. V oblasti byly nalezeny i další objekty, jako pohřebiště z mladší a pozdní doby bronzové. Nejmladší z objektů pochází ještě ze 13. století. A v současné době se v období Vánoc pořádají tradiční výšlapy právě na tento kopec Hořánek.

Založení středověkých Ředic ale souvisí s kolonizací rozsáhlého lesního komplexu, rozkládajícího se na jihovýchod od Hradce Králové až k Vysokému Mýtu. Dodnes jsou jeho pozůstatky v severovýchodní části okresu Pardubice výrazným zalesněným územím. Ředice tehdy dostaly název

Hermansdorf. Již v polovině 14. století se objevuje také český název Ředice, původní název se poté zcela vytratil. V průběhu 18. století se poprvé objevuje dělení Ředic na Horní a Dolní. To bylo pravděpodobně vzhledem k protáhlému tvaru obce, který má v podstatě tvar jednořadé ulice o délce skoro 4 km. Oficiální rozdělení nalézáme v tzv. Tereziánském katastru z roku 1757, v běžné komunikaci bylo rozdělení užíváno mnohem déle.

V současnosti je obec osídlena na obou březích Ředického potoka, ale před několika lety se obec začala rozrůstat i podél silnice k Vysokému Chvojně. V 360 domech zde v dnešní době žije přes 1 000 obyvatel.

Horní Ředice se od poloviny devadesátých let pravidelně účastní soutěže Vesnice roku a získaly již několik ocenění. Vedle nejvyšší zlaté stuhy za Vesnici Pardubického kraje jsou to dále ocenění za zeleň, péči o mládež, knihovnu a květinovou výzdobu.

Kostel sv. Václava a přilehlá zvonice

Filiální neboli pobočný kostel k holické farnosti společně s dřevěnou zvonici jednoznačně dominuje svému okolí. Je zasvěcen svatému vévodovi Václavovi, a právě jeho obraz zdobí hlavní oltář. Současný kostel byl vysvěcen 28. září roku 1863. Slavnostnímu okamžiku ale předcházelo několik let usilovné práce.

V polovině 19. století stál na místě ještě starobylý dřevěný kostelík. V roce 1848 byl ale z technických důvodů uzavřen a věřící museli dojíždět do Holic. Než se začalo jednat o stavbě nové svatyně, uplynulo dlouhých deset let. Na výstavbě nového kostela se rovným dílem podílely Horní a Dolní Ředice, i když už v té době netvořily jednu obec.

V jihozápadním koutu kostelního areálu stojí ve vyvýšené poloze dodnes dřevěná zvonice. Byla zde pravděpodobně postavena v 18. století, aby na místě nahradila svou starší předchůdkyni. Podobné zvonice bývají takovou náhradou za kostelní věž. Všechny tři historické zvony byly zničeny. Potkal je, jako mnoho jiných, smutný osud. Za první světové války byly dva odvezeny k roztavení na válečné účely a třetí byl zrekvírován v druhé světové válce.

Není neobvyklé, že kolem kostela je také místní hřbitov. A právě u něj byly dvě staré lípy, které se musely z důvodu bezpečnosti nechat pokácet. Jelikož by byla škoda je zlikvidovat, byl k jejich zpracování osloven sochař a řezbář Josef Cyprian. První byla vytvořena v roce 2015 socha Jana Husa, druhá socha Karla IV. byla vyřezána o rok později k výročí 680 let od dochování nejstarší písemné zprávy o existenci Ředic. Karel IV. měl tohoto roku zároveň 700. výročí narození.

Hornoředická kaplička

Místními notoricky známá sakrální stavba, která se proslavila především svým stěhováním. Jaký je ale její příběh? Kaplička pochází z roku 1836 a původně patřila k zájednímu hostinci, který stál u staré císařské silnice z Olomouce do Pardubic. Důvod její výstavby není písemně doložen, ale tradují se o něm dvě různé verze. První se týká těžce nemocného dítěte, které se v hospodě uzdravilo a tím byl dán podnět ke stavbě kapličky. Druhá verze je tragičtější – když se z války vrátil potomek majitelů hostince, trpěl těžkými depresemi a na stromě u silnice v místě budoucí kaple se oběsil. Stavba byla každopádně soukromým majetkem, a to konkrétně rodiny Lohniských. Jejich potomci ji po roce 2000 ve zdevastovaném stavu odprodali obci. A ta začala v roce 2003 s její rekonstrukcí. Památka, stojící u frekventované silnice I/36, se musela přesunout poté, co prakticky přestala být kvůli stavbě dálničního přivaděče přístupná. Ku prospěchu jí nebylo ani množství automobilů, které v její těsné blízkosti projíždělo, a tak se v roce 2024 přestěhovala o dva kilometry dál. Nejnáročnější bylo samotné naložení kaple na přepravníkovy

podval a uložení na nové místo. Kaplička spolu s kovovými rámy, které ji svazovaly a zajišťovaly, aby zůstala v celku i po zdvižení, vážila pětadvacet tun. Stěhování trvalo skoro šest hodin.

Kaplička nyní stojí blíž k vesnici v prostoru „U čtyř lip“, kde je právě pod lipami umístěn i kříž připomínající oběti sedmileté války. Ten upomíná těch, kteří bojovali v bitvě u Ostřetína a Horních Ředic v červenci 1758. Utkala se zde vojska rakouské panovnice Marie Terezie a pruského krále Friedricha Velikého.

Ředický rybník

Právě Horní Ředice disponují na svém území největším rybníkem na Holicku. Jedná se o průtočný rybník na sever od Horních Ředic, který se stejně jako rybníky Smilek a Mordýř nachází na bezejmenném toku, jenž teče od Vysokého Chvojna a pod rybníkem se vlévá do Ředického potoka čili Ředičky, jehož regulace proběhla již v letech 1928–1931. Jednalo se o reakci na časté povodně, které způsoboval sám potok, ale mnohdy i rybník. Nedokázal totiž pojmut vydatné vody z lesů pod Vysokým Chvojnem. Nejhorší povodeň na Ředickém potoce přišla 16. dubna 1928, kdy byla více než polovina obce pod vodou. Následujícího dne navíc začala prosakovat voda u výpusti Ředického rybníka, který byl naplněn až po okraj. U rybníka tak celou noc hlídkovali místní lidé, aby včas upozornili ostatní na nebezpečí. Propust se však podařilo opravit a zamezit tak hrozící katastrofě. Ředický rybník je skutečně historicky významnou vodní plochou na Holicku, s prvními zmínkami sahajícími až do roku 1506. Na seznam historických vodních ploch v oblasti se řadí také Šmatlán, který je poprvé zmíněn v dokumentech z roku 1563. Krátce poté začala výstavba Novoveského rybníku.

Již od dávných dob se rybník dá zařadit mezi významné ornitologické lokality, takže podrobným průzkumem procházel již od konce 19. století. Zmínky o něm tak objevíme v takových knihách jako „Ptactvo Pardubicka“, „Květena Pardubicka“. Dnes zde žijí stejní ptáci jako v Přírodní rezervaci Žernov – husy, volavky, vzácný bukač velký, bukáček malý nebo rákosník velký.

↖ rybník Mordýř

↑ Ředický rybník

Kulturně společenské centrum Blanka

V Horních Ředvicích je o zábavu a vyžití postaráno. Kromě dvou antukových hřišť a minigolfu najdete na jejich území také kulturně společenské centrum Blanka. To je situováno u Ředického rybníka a je určeno pro pořádání akcí, a to jak obecních, tak soukromých. Kapacita vnitřních prostor je pro cca 40–50 osob. Venkovní posezení nabízí až 70 míst a konala se tu už nejedna svatba.

V blízkosti areálu jsou sportoviště. Můžete si zde na jednom ze dvou stolů zahrát ping-pong nebo se proběhnout na nově vybudovaném běžeckém okruhu dlouhém 180 metrů. V areálu je také velmi populární workoutové hřiště určené pro ty, kteří dávají přednost posilování na čerstvém vzduchu.

Najdete zde i celkem tři víceúčelová hřiště vhodná k nejrůznějším sportům – od tenisu po vybíjenou. Jedno z nich dokonce disponuje mantinely, takže se zde můžete utkat ve florbale nebo hokejbalu. Nově je k dispozici dokonce i možnost zahrát si beach volejbal. A pro atlety by mohla být zajímavá šedesátimetrová rovinka pro skok daleký.

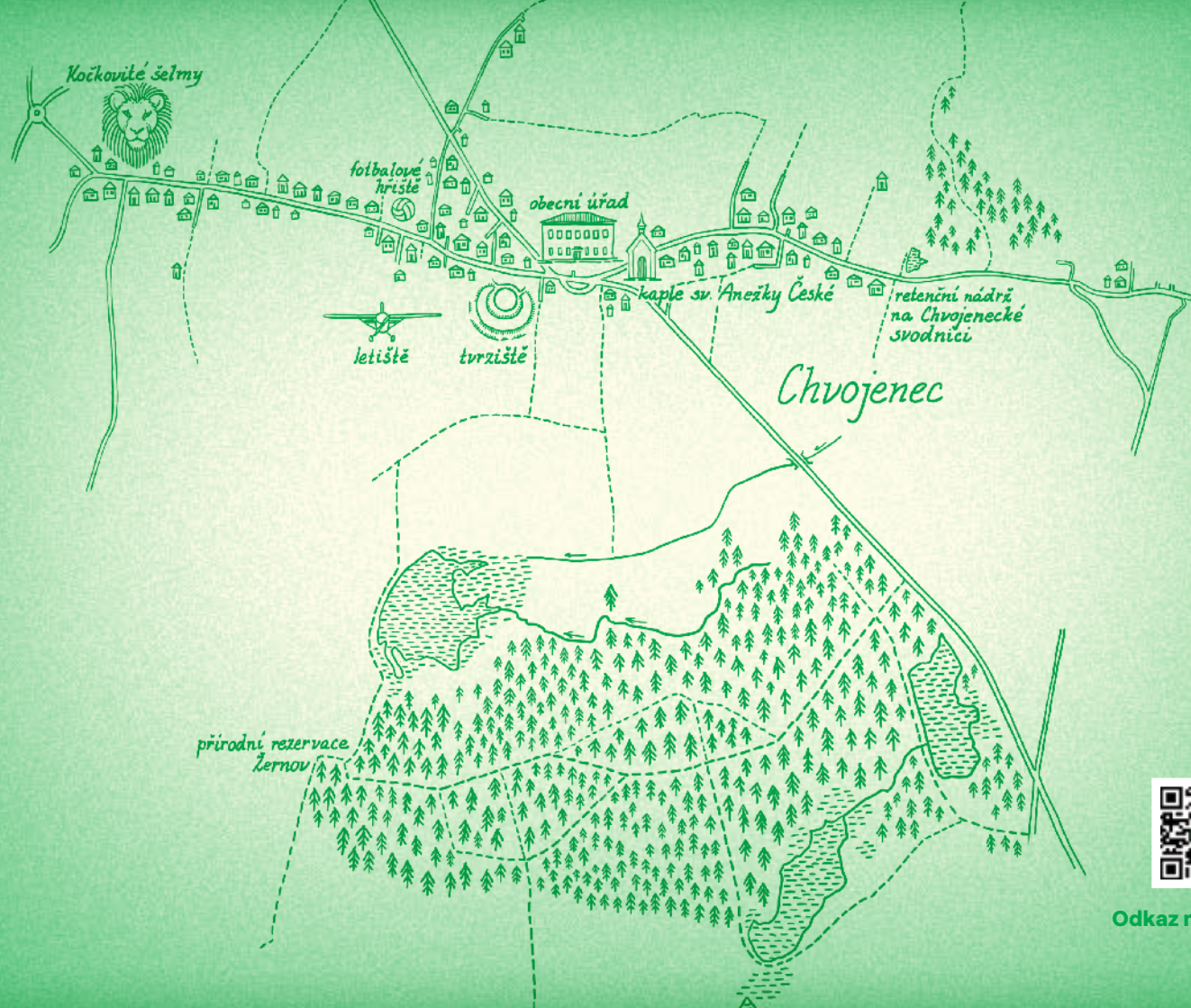

Přímo na hrázi Ředického rybníka jsou dva cvičební stroje vhodné třeba i pro seniory. Pro odpočinek je zde i malé posezení s krásným výhledem na rybník. Mezi centrem Blanka a fotbalovým hřištěm je také dětské hřiště, které nabízí spoustu atrakcí pro nejmenší.

↖ zápas na fotbalovém hřišti

↑ sportovní aktivity v kulturně společenském centru Blanka

Odkaz na výlet

CHVOJENEC

obec s kapličkou sv. Anežky České

- Obec s nejmladší sakrální stavbou na Holicku
- Jediné letiště na Holicku
- Na jejím území se nachází jediná ZOO na Holicku
- Obec s nejkrásnějšími retenčními nádržemi na Holicku

Počet obyvatel: 835 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 254 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 992 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1336

Základní informace

Pokud na svých cestách z Holic do Hradce Králové projíždíte Chvojencem, věřte, že je tahle obec mnohem malebnější, než máte šanci vidět ze stále frekventované silnice. Z více než 250 domů, které se převážně rozprostírají kolem silnic z Rokytna do Vysokého Chvojna, máte blízko k lesu i vodním plochám. Místní zemědělci zásobují potravinami nejen zdejších více jak 800 obyvatel, ale také ty v blízkém okolí. A právě oni také přispěli k tomu, že v roce 2018 získal Chvojenec Oranžovou stuhu za spolupráci obce a zemědělského subjektu v krajském kole Vesnice roku. A to není zdaleka jediné ocenění této obce v soutěži. V dalších letech si Chvojenec odnesl Ocenění za trvalý rozvoj sportu a Diplom za obnovu historických vodních nádrží. Ty jsou prospěšné z pohledu životního prostředí a staly se i místem příjemného zastavení. První zmínka o vsi, která tehdy ještě nesla název Chvojence Nízké, pochází z roku 1336. Patřila k panství Chvojenskému, které vlastnil král Jan Lucemburský. Přes obec vedla královská cesta až do Prahy. Při dnešní silnici mezi Chvojencem a Rokytnem stávala již na počátku 14. století tvrz Chvojno, která zpustla v průběhu husitských válek. Stejný osud měla pravděpodobně i kulturní památka Tvrziště Chvojenec. Vodní tvrz zvaná „V Hájku“ byla vybudována

k ochraně obchodní stezky vedoucí z Hradce Králové do Vysokého Mýta. První zmínka o tvrzi se taktéž vztahuje k roku 1336, kdy ji král Jan Lucemburský zastavil i s okolními vesnicemi vyšehradskému proboštovi Pertoltovi a jeho bratrům. Během husitských válek pravděpodobně zanikla. Jádro tvrziště je zarostlé, kolem něj jsou zachovány části příkopů. Zajímavostí určitě je, že po druhé světové válce zde bylo i divadlo. Tak třeba se tu zase jednou něčeho podobně zajímavého dočkáme. Mimo to, se v obci Chvojenec nachází letiště – 300 metrů dlouhá, jednostranná, zatravněná, neveřejná plocha registrovaná Leteckou amatérskou asociací ČR, která je určena pro vzlety a přistání sportovních létajících zařízení. Letiště provozuje Spolek letecký klub Chvojenec a od roku 2014 zde každoročně pořádá slet motorových rogal a létacích amatérských zařízení, poslední byl v roce 2018. Od té doby se tento letecký den nazývá jako „Slet letců“ a informace o celé akci se prezentují pouze v letecké komunitě.

☞ pohled na zapadající slunce směrem na Hradec Králové

↑ obecní úřad, mateřská škola a knihovna

Kaplička svaté Anežky České

Chvojenec je jednou z mála obcí na Holicku, která do roku 2019 nedisponovala žádnou sakrální stavbou. A tak se v tomto roce na podnět místních obyvatel pustili do stavby úplně nové kapličky svaté Anežky České, kterou jednohlasně podpořili zastupitelé.

Na výstavbě se podíleli místní lidé a firmy. Na její stavbu však nebyly použity novodobé stavební materiály, ale klasické cihly a další tradiční materiály. Na sklech jsou zobrazeny postavy českých patronů – svaté Anežky České a svatého Václava. Oba světci patřili do přemyslovského rodu, jehož členové příležitostně pobývali také na blízkém hradišti ve Chvojně. Předlohou pro okenní výzdobu byly grafické listy přední východočeské grafičky Ludmily Jandové. Autorem oltáře a kříže je místní řezbář Radek Kreizl. Svícny a mříže vyrobil umělecký kovář Petr Vondrouš.

Kaplička stojí uprostřed obce nedaleko místa, kde stávala původní hasičská zbrojnice se zvoníčkou. Vede k ní dřevěná lávka přes tok Chvojenecké svodnice a vydlážděná cesta lemovaná keříky a květinami. Přirozeně se tak stala místem setkávání, rozjímání a památkou lidem, kteří zemřeli na silnicích.

Obec za tuto stavbu získala ocenění Zlatá cihla v Programu obnovy venkova – Vesnice roku 2022 v Pardubickém kraji.

Nejkrásnější retenční nádrže na Holicku

Svémi retenčními nádržemi a vodními plochami Chvojenec mezi ostatními vyniká. Jsou díky pečlivé údržbě ideální pro aktivní, a i spíše relaxační trávení volného času.

Nejmladší z nich, Retenční nádrž na Chvojenecké svodnici, se nachází na konci obce směrem na Vysoké Chvojno. Její tok má počátek pod Vysokým Chvojnem, je z velké části vykamenovaná a byla vybudována obcí Chvojenec v roce 2017 kvůli zadržování přívalemé vody. Kromě této ryze funkční vlastnosti se jedná i o krásné místo s příjemným posezením a výhledem na východ i západ slunce.

Další obecní nádržky zdobí Chvojenec již přes sto let. Předkové je vybudovali nejen na Chvojenecké svodnici, ale také na dalších vhodných místech, aby sloužily jako zásoba vody pro dobytek nebo při nečekaných událostech. Po desetiletí měnily svůj vzhled i účel. Původně se o ně starali lidé, kteří bydleli v jejich blízkosti a využívali je ve svůj prospěch. Postupem času bylo ale stále těžší nádržky upravovat. Zarůstaly travinami a rákosím.

Od roku 2018 převzali jejich údržbu zaměstnanci obecního úřadu. Došlo k odbahnění, úpravě břehů a k celkové revitalizaci

okolí osazením okrasných keřů a dřevin. Dnes slouží místním obyvatelům především jako příjemné místo k zastavení a odpočinku.

Za obnovu nádržek na místním toku získala obec Diplom v soutěži Vesnice roku 2019 v Pardubickém kraji.

Kromě sedmi nádržek disponuje obec také biocentrem.

Leží severně od obecního úřadu a dostanete se k němu po zrekonstruované cestě zvané Švihonoska. Tento nově založený malý lesní remízek (s duby a smrky) se sadem uprostřed polí bude sloužit dalším generacím k odpočinku a relaxaci. V sadu jsou vysázeny i veřejně přístupné ovocné stromy, především švestky. Dále zde najdete lísky, kaštiny nebo dub červený, který zde byl vysazen jako strom partnerství v rámci projektu MAS Holicko. Tento soubor biotopů v krajině byl navržen pro zvýšení ekologické stability krajiny v rámci pozemkových úprav.

Místa pro sportovní vyžití

Pokud jste vyznavači spíše aktivního odpočinku, máte ve Chvojenci hned několik možností. U silnice vedoucí z centra obce na Rokytno najdeme fotbalové hřiště, u kterého stojí obecní budova se společenským sálem a příležitostnou hospůdkou. V tomto areálu je dětské a workoutové hřiště a venkovní fitpark. Přes cestu je turistický přístřešek, který byl postaven v rámci projektu Dobrovolného svazku obcí Holicka. Právě na fotbalovém hřišti se už od roku 1993 koná fotbalové utkání mezi kluby z Chvojenec a okolí. Prvních 28 let neslo toto utkání název „Memoriál Josefa Kloučka“, který byl dlouholetým předsedou místního Sokola. Nyní to je „Memoriál Lud'ka Kotfalda“, kterému se mezi místními říká „prezident“ fotbalového klubu. Utkání se konají každý rok poslední víkend v červenci.

Za obecním úřadem je pak umístěno víceúčelové hřiště z roku 2020. Kromě pravidelného cvičení veřejnosti a dětí ze školky se zde pořádají i hromadné akce. K jeho výstavbě pomohla právě odměna ze soutěže Vesnice roku za oranžovou stuhu z roku 2018.

↖ pohled na jižní stranu obce Chvojenec

↑ aktivní odpočinek na fotbalovém hřišti

Kočkovité šelmy Chvojenec

Unikátem v celém regionu je místní soukromá minizoo. Kočkovité šelmy se zde chovaly již od roku 2000, ale od roku 2021 je zoo přístupná také veřejnosti.

Celý příběh minizoo odstartoval pár rysů z olomoucké zoo, ke kterým se během let přidávaly další šelmy: lvi, pumy americké, servali, karakali, tygři a levharti, a to včetně toho černého nazývaného panter. Dnes zde můžete nahlédnout do života více než třiceti kočkovitých šelem. Kromě běžných šelem můžete v zoo vidět unikátní rodinku bílých lvů a pár bílých tygrů.

Kromě šelem chovají manželé Kreizlovi ještě čtyři koně a nabízejí i projížďky na jejich hřbetu. Právě přístup Kreizlových k jejich milovaným koťátkům je něco, co stojí za vidění. Mnohé z šelem vychovali od kotěte, všechny mají jména a majitelé

se k nim chovají s láskou a respektem. Šelmy mají dostatek životního prostoru a některé menší z nich majitelé dokonce vodí na procházky do volné přírody. Díky oboustranné důvěře uvidíte v zoo šelmy tak, jak jste je pravděpodobně ještě neviděli.

Odkaz na výlet

JAROSLAV

vesnička pod hustým lesem

- Výškový rozdíl mezi horním a dolním koncem obce je 45 metrů
- Obec plná živých tradic
- Vesnice historicky spjata s pálením dřevěného uhlí

Počet obyvatel: 259 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 87 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 494 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1399

Základní informace

Sic malá, ale přesto obec, kterou nemůžete minout, pokud se z Holic vydáte do Vysokého Mýta. Ti, co tudy jen projíždějí znají však jen její menší část. Rozhodující osídlení leží kolem silnice na Horní Jelení, kde má své obydlí většina ze zhruba 250 místních obyvatel. Tento počet se ale značně rozšiřuje o víkendech a prázdninách, kdy sem desítky lidí přijíždí k odpočinku na své chalupy.

O Jaroslavi máme první písemné zmínky z roku 1399. Vynikala zejména v době rybníkářství z doby předhusitské, kdy bylo v okolí současné obce vytvořeno devatenáct rybníků, a právě kolem nich se začalo tvořit osídlení. První zmínka je o stavbě dřevěného mlýna, postaveného u přímého výtoku vodního zdroje na Ježku. Zde u pramenů vznikla původní osada U Mařenky. Prvotně bylo v obci obživou pálení milířů pro výrobu dřevěného uhlí. V době feudalismu byla část rybníků zrušena a v okolí obce se začalo pěstovat. V pozdějších dobách se jako obživa stala práce v lese a těžba dřeva. A není divu, v okolí Jaroslavi jsou lesy místy dost hluboké a táhnou se od Chocně až k Hradci Králové.

Zánik původní osady V Ježku se datuje 29. prosince 1739, kdy velká vichřice společně s malým zemětřesením poškodila budovy v okolních vsích a zcela zničila dřevěný mlýn, letohrádek a většinu malých stavení. Ty se již neopravovaly a postupně pustly. Nakonec byly zbytky dřevěného mlýna rozebrány a přemístěny do Jaroslavi, kde byl u rybníka Šoltys mlýn znovu postaven a mlelo se zde až do roku 1953, kdy byl tento mlýn stržen z důvodu výstavby plynulého směrového oblouku státní silnice I/35.

Lesy ČR ve zmiňované lokalitě provedly před lety obnovu těchto kaskádovitých rybníků, kde při výstavbě spodního rybníku byl nalezen a zachován původní dlabaný, dřevěný náhon mlýnského kola vrchnostenského mlýna osady V Ježku. Toto místo se nachází v lesích nad Jaroslaví ve směru na Vysokou a vede k němu cyklostezka.

V současnosti se kulturní a společenský život obce odehrává v nově opravené budově bývalé školy. V obci aktivně působí Sbor dobrovolných hasičů, fotbalový oddíl TJ Sokol Jaroslav a Myslivecké sdružení.

Areál bývalé školy – dnešní komunitní centrum

Centrem téměř veškerého dění v obci je zrekonstruovaný areál bývalé školy. Původní školní budova zde stojí od 19. října 1886. Vyučovalo se zde prvních pět ročníků a poté děti pokračovaly ve výuce na Horním Jelení. Výuka zde byla ukončena v roce 1965 po téměř osmdesáti letech.

V roce 2005 ale došlo k rozsáhlé rekonstrukci a areál znovu ožil. Po výměně střešy, opravě fasády a po nové přístavbě za budovou byl v dalších letech vybudován taneční parket, altán pro venkovní sezení a nové oplocení dříve školní zahrady. Dnes prostor disponuje velkou kulturní místností, která dříve bývala třídou. A tak je vyzdobena dobovými fotografiemi i původní katedrou. Areál s kuchyňkou nyní slouží jako komunitní centrum. Je hojně využíván obcí, ale i samotnými občany. Pořádají se zde různé akce – např. dětský karneval, Den matek, Den dětí, Pohádkový les nebo vítání nových občánků. Za příznivého počasí zde funguje i letní kino nebo promítání sportovních přenosů pro všechny věkové kategorie.

Za budovou jsou hned dvě hřiště na pétanque, obdélníkové hřiště se zabudovaným basketbalovým košem, dětské hřiště s herními prvky a pískovištěm, venkovní posilovna a pingpongový stůl. Doménou tohoto sportoviště je víceúčelové hřiště s umělou trávou a osvětlením. Zahrát si zde můžete fotbal, nohejbal, volejbal, košíkovou, tenis a další. Toto hřiště využívají občané obce, pro které je spuštěn rezervační systém. Každý rok zde probíhá tenisový turnaj a nohejbalové mužstvo zde pořádá svoje zápasy. A pár metrů odsud je také Šoltisův rybník, kam se přestěhovaly pozůstatky mlýna Na Mařence.

↖ cesta poli od Trusnova k Jaroslavi

↑ budova bývalé školy

Tradice

Na udržování tradic si v Jaroslavi potrpí. Možná právě proto jsou jednou z obcí, kde se dodnes udržuje starodávný obyčej vodění Jidáše. Toto nehmotné kulturní dědictví České republiky se odehrává na velikonoční svátky a v současné době se vyskytuje už jen na území Pardubického kraje. Do současné doby se zachoval pouze na území mezi Holicemi, Vysokým Mýtem a Luží, a to v celkem 2 % vesnic z celkového počtu sídel. Na území MAS Holicko je doposud živý v Litětínách (místní část Dolní Rovně), Jaroslavi, Týništku a Uhersku.

Jidáš je dlouholetá tradice, která zde nebyla přerušena ani německými okupanty za 2. sv. války, ani komunismem, ani pobytem ruských okupačních vojsk. Až covidová pandemie tuto tradici na dva roky přerušila.

A o co se konkrétně jedná? Na Velikonoce mají zvony, jak je známo, volno. Odlétají do Říma, aby je papež posvětil. A tak jejich roli zastává mládež a nahrazuje je svými řehtačkami a klapačkami, aby zvěstovala Jidášovu zradu. S hochy chodívají i děvčata, ale za Jidáše se do ovesné slámy strojí pouze nejstarší chlapec mezi dvanáctým a patnáctým rokem. Jidáš se vodívá na Bílou sobotu dopoledne oděn do slabých slámových rulíků omotaných kolem celého těla a na hlavě mívá papírovou čepici s vyobrazením třiceti stříbrňáků, za které

Jidáš Ježíše zradil a udal Římanům. Jidáše děti zavezou na horní konec, odkud scházejí dům po domu a vybírají nadílku do velkého proutěného košíku. Jidáš shromažďuje svoji koledu do plátěného měšce a jiná odměna, kromě zapálení odstrojené slámy mu nepřísluší. Ostatní si rozdělí vše rovným dílem. Podobně se 24. února, kdy má svátek Matěj, chodívalo po zahradách. Mladíci, i když bylo sněhu až po pás, holí otloukali ovocné stromy s říkankou pro dobrou úrodu. A to se znovu opakovalo, dokud se všechny ovocné stromy neotloukly. Když se skončilo, šlo se ke dveřím obytného domu a tam už obvykle stála hospodyně s ošatkou ovoce a dala každému koledníkovi po jablku a sušených křížal si mohl každý vzít podle libosti. Tato tradice již zanikla. Zatímco si na ni v Jaroslavi nikdo z žijících občanů nevzpomíná, v okolních obcích jako Vysoká u Holic, Litětiny a Horní Roveň stále žijí lidé, kteří si na ni pamatují.

Co ale jaroslavští občané už několik let pořádají, je novoroční výšlap. Sousedé se vždy 1. ledna na návsi společně vydají vstříc pokaždé jinému přírodnímu cíli.

Pamětní místa

Míst k uchování kolektivní paměti najdete v obci i v jejím okolí celkem dost. Jedno takové míváte jistě pokaždé, když obcí projíždíte. Pokud si říkáte, o co se jedná, je to pomník obětem první světové války na návsi. Pískovcová socha vojáka zde stojí od roku 1932, kdy ji zhotovil vysokomýtský kameník František Antoch. Na návsi se také pár metrů od pomníku do výše tyčí kříž z roku 1850.

Na již několikrát zmíněném místě U Mařenky (původní název U Vařenky) se v lese u silnice z Jaroslavi k Hornímu Jelení nachází kaplička. Nechala ji zde postavit v roce 1906 paní Gottlová, manželka majitele zámorského velkostatku. Hned vedle kapličky je turistický přístřešek, který je hojně navštěvován cyklisty, kteří projíždí místními lesy po stezkách. Přístřešek je zajímavý i tím, že se v něm nachází pár knih, plní tedy i funkci knihovny. Ke kapličce se dostanete ze severní části obce lesní cestičkou asi po 700 m. Carla Gottla, posledního majitele zámorského panství, jehož součástí byla i osada V Ježku, připomíná staříčkový kříž u pramenů s datem úmrtí 17. ledna 1941, kdy zde zemřel při honu na lišku po pádu z koně.

V prvním lesíku za Jaroslavi směrem na Vysoké Mýto, napravo od silnice I/35 se nachází pomník partyzána Alexandra Lepšína. Ten zde 5. května 1945 padl v boji proti nacistům. A poslední pamětní deska upomíná od roku 2012 rodáka z Jaroslavi Jaroslava Brože před jeho rodným domem čp. 37. Byl to atlet, který se věnoval skoku do dálky. Jeho největším úspěchem byla bronzová medaile z halového mistrovství Evropy ve francouzském Grenoble v roce 1972. V téže roce reprezentoval naši vlast na olympijských hrách v Mnichově, kde se umístil čtrnáctý v kvalifikaci. Do finále nepostoupil. O rok později skončil čtvrtý na halovém mistrovství Evropy v Rotterdamu. Zemřel na rakovinu varlat ve věku nedožitých 25 let, zřejmě následkem dopingu.

Odkaz na výlet

NOVÁ VES

obec přírodě na dosah

- Jediná obec Holicka ležící v Královéhradeckém kraji
- Nejrychleji rozrůstající se obec na Holicku, a to v rozmezí let 2010 až 2023
- Vyhlášená chatová oblast

Počet obyvatel: 243 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 97 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 842 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1575

Základní informace

Na hranici Královéhradeckého a Pardubického kraje se rozléhá malebná ves se zhruba stovkou stavení – Nová Ves. Její obyvatelé i chataři se zde těší z klidu a krásy, kterou nabízí okolní příroda ze všech stran. Obec samotná se nachází na vyvýšeném místě, odkud se otevírá nádherný výhled na okolní hory. Za jasného počasí můžete spatřit nejen Orlické hory, ale i Krkonoše. Srdcem obce je rybník, který je oblíbeným místem pro relaxaci i rekreaci. A právě na jeho břehu stojí chaty, které slouží zejména jako letní bydlení lidem z větších měst. S rybníkem jsou také spojeny první písemné zmínky o obci z roku 1575. Po jeho výstavbě byla v tomto roce pardubickým panstvím povolena výstavba prvních usedlostí. Všechny obytné domy byly stavěny z roubených kmenů, měly malá okénka a střechu pokrývaly slaměné nebo rákosové došky. Dodnes se zde nacházejí zbytky dřevěných roubených chalup. Lesy, uprostřed kterých vznikla Nová Ves, vlastnil pardubický šlechtic Jaroslav z Pernštejna. Panství ale přivedl do dluhů a v roce 1560 panství prodal České královské komoře, kterou řídil král Ferdinand I. Habsburský. Tento velký lesní komplex v podhůří Orlických hor zvaný Království sloužil vrchnosti hlavně jako lovecký revír.

Zajímavostí je zdejší půda. Už v době vzniku obce zde byly převážně písčité pozemky s podkladem vápenitého slínu. Hospodaření zde bylo velmi špatné. Chudá půda trpěla letními přísuškami, na stráních odplavováním ornice. Na pískách rostlo jen chudé žito a brambory. Dobytka si tak místní drželi pomalu, protože krmení nebylo. Tak se zde žilo až do poloviny 19. století, kdy přišel pokrok. Poté se hospodářství v nedalekých Albrechticích ujal bystrý rolník Josef Tužil, který se velmi zapsal do historie své obce. Starosta Tužil mimo jiné jako první přišel na myšlenku, jak zlepšit a zúrodnit zdejší písčité pozemky navážkou vápenitého slínu, jehož nepřeborné množství se nacházelo v novoveských stráních. Zakoupil z kontribučenského fondu občanů novoveských a albrechtických pozemků na kopci „v Břízkách“ ke společnému používání pro slínování písčitých pozemků v Albrechticích a Nové Vsi. Jako první započal zavážet své pozemky roku 1909 koňskými potahy, a již v roce 1912 začala na těchto povozených polích růst zde dosud neznámá vojtěška a jetel. Obyvatelé tak mohli chovat více dobytka a dopřát si tak během roku více masa.

Novoveské rybníky

Z úvodu je více než jasné, že právě kolem Novoveského rybníka se začal točit zárodek celé obce. Jeho výstavba proběhla v letech 1571 až 1573 pod vedením pardubického fišmistra Matouše Křižanovského z Živanic. Nyní slouží k chovu kaprů a dalších ryb. Jsou tu však i dvě veřejné pláže ke koupání. Kolem rybníku prochází cyklotrasa KČT č. 4158 a na jeho hrázi rostou až 400 let staré duby. Na podmáčených květnatých loukách Novoveského rybníka, potoka a přilehlých lesů se vyskytují některé vzácné a ohrožené druhy rostlin (žabník kopinatý, česnek hranatý, zeměžluč spanilá, kontryhel lysý, vodanka žabí) a pozoruhodné druhy tesaříků (tesařík panenský, pižmový, obecný). Okolí rybníka je dosud nejbohatší východočeskou lokalitou pro tesaříka *Brachyleptura tessera* (s oranžovými křídly), který je zařazen v Červeném seznamu do kategorie kriticky ohrožených druhů. Pro jejich přežití je důležité zachování podmáčených luk, lesních palouků a světlín s kvetoucími miříkovitými rostlinami.

Jak už jsme zmínili, kolem dokola je rybník obklopen chatami. Celkem je jich zde asi sto a patří k nim i pozemky vedoucí až k rybníku. Z toho důvodu obec plánuje na obecním pozemku vyčistit přístup k vodě a vybudovat molo a pláž, aby si i místní obyvatelé mohli užívat této krásy.

V současné době zde probíhá běžný hospodářský cyklus chovu ryb. Většinou je nasazován plůdek kapra o stáří jednoho roku a lovena dvouletá násada. Ke kapru bývají přisazovány i doplňkové druhy ryb.

Lehce přístupný po cyklotrase č. 4158 spojující obec Albrechtice nad Orlicí s městem Borohrádek je také Žďárský rybník, který místní často označují jako Starožďárský. Najdete ho v lese zhruba 700 metrů jihozápadně od obce Žďár nad Orlicí, územně se ale nachází v katastrálním území obce Nová Ves. Jeho vlastníkem je šestnáct obcí a měst převážně regionu Holicko, které tvoří Lesní družstvo Vysoké Chvojno.

↗ chatová oblast u Novoveského rybníka

↑ Novoveský rybník

Sportovní vyžití

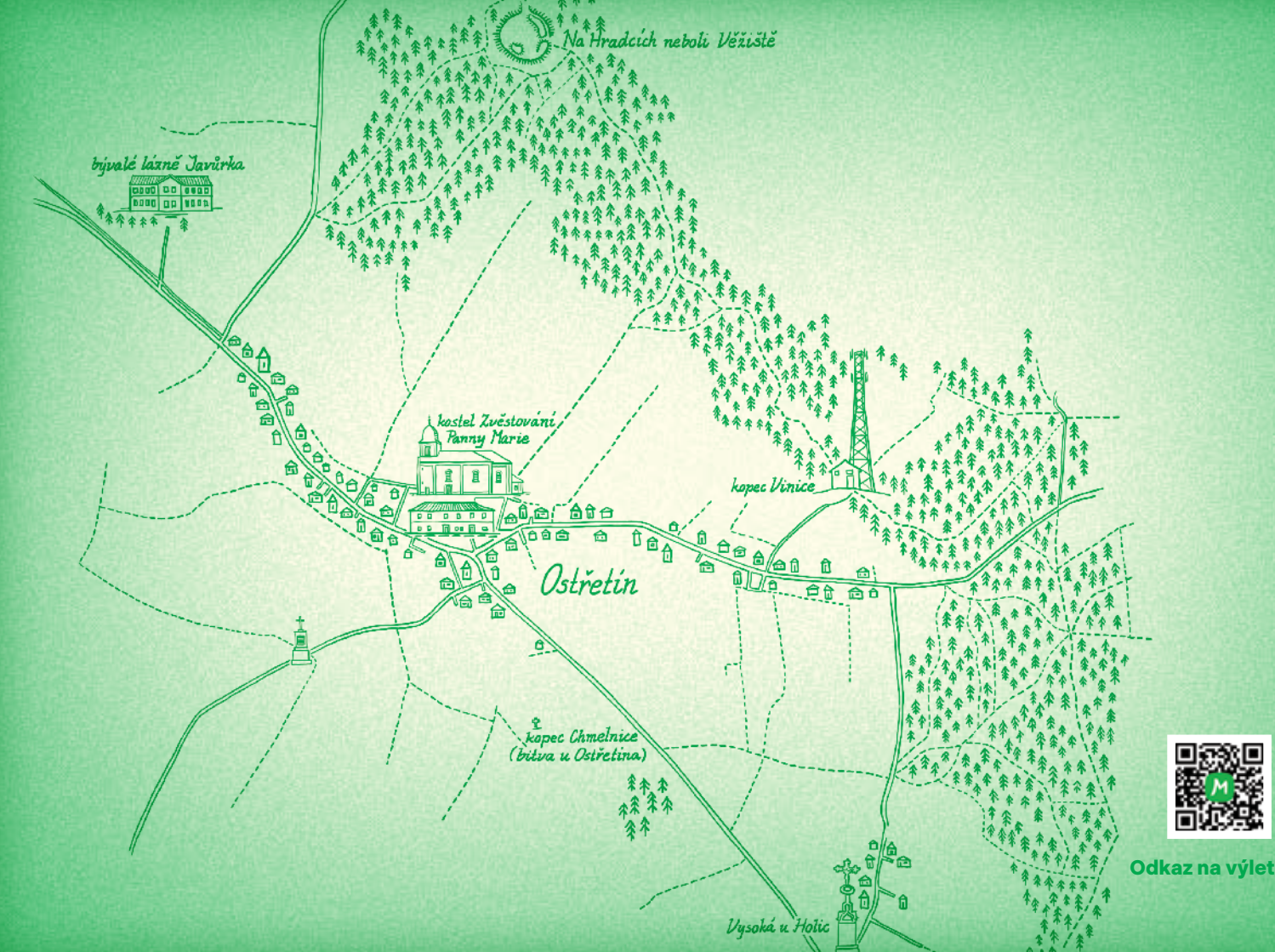
I když rozlohou a počtem obyvatel nevelká obec, i tak se o své občany a rekreanty stará a dopřává jim hned několik možností více či méně sportovního vyžití. Typickým příkladem, kde se zabaví celá rodina, je sportovní areál U zvoníčky. Nachází se zde dětské i workoutové hřiště, hřiště na volejbal nebo tenis a pumptracková dráha. Na hřišti funguje i „samoobslužné občerstvení“. Pokud je zrovna zavřené, stačí zavolat na uvedené telefonní číslo a někdo vám přijde otevřít. Skrz obec vede několik cyklostezek. Nejednou stezkou se sem dostanete z Hradce Králové. Dál můžete pokračovat na Borohrádek a Horní Jelení či Choceň, nebo zas několika cestami do Holic. Vydat se můžete i směrem na Týniště nad Orlicí. Takže pro cyklisty je toto opravdu obec zaslíbená.

Všechny trasy mají společné to, že vedou krásnými lesy, a ty do Hradce Králové navíc podél Orlice. Na Nové Vsi je také motokrosová trať o délce od 500 do 800 metrů. Divíte se tomu rozmezí? Trať není stálá, ale postaví se zde vždy pro danou příležitost na louce. Je určena pro závody strojů do 50 kubických centimetrů a vhodná pro závodníky od 5 do 100 let. Prohání se zde řada strojů – od pionýrů, přes stadiony, babety, pařezy a mustangy. Již 20 let se zde konají závody, v roce 2024 to bylo po šestatřicáté.

↖ pohled na jižní svah Novoveského rybníka

↑ motokrosová trať

Odkaz na výlet

OSTŘETÍN

obec na čistých vodních pramenech

- Nejvyšší kopec pardubického okresu (Na Hradcích 335 m n. m.)
- Největší střet vojsk v bitvě sedmileté války na Holicku
- Obec s puncem kojenecké vody
- Jediná obec na Holicku s lázeňskou historií

Místní části: Ostřetín, Vysoká u Holic

Počet obyvatel: 911 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 350 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 1 850 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1336

Základní informace

Nemalá obec byla ještě donedávna součástí hlavního tahu z Hradce Králové na Olomouc a projelo skrz ni až dvacet tisíc aut denně. Vybudování dálnice tak ale více než devíti stovkám obyvatel Ostřetína značně ulevilo. Od roku 1960 je k obci připojena i blízká Vysoká u Holic, a tak se Ostřetín skládá hned ze dvou místních částí. Celkem je v obou evidováno 350 domů, z toho 294 v samotném Ostřetíně.

Zajímavostí je hned několik verzí pro vysvětlení názvu obce.

Ať už je pravdivá ta o vozcích, kteří tudy ostře hnali své koně ve směru k moravským hranicím do Týna, nebo jiná o ostrém střetu vojsk v dávné bitvě, všechny mají něco do sebe. Další teorie zmiňuje Ostředek, což je část zdolané půdy, která asi byla mezi Rovní a Holicemi v dávném lese Království.

Ve starých listinách se ale ještě dočítáme o obci pod jménem Tizmansdorf, která byla pojmenována po svém zakladateli, vůdci německých osadníků. Když totiž ve 13. a 14. století dali čeští králové pro německou kolonizaci mýtit les Království, s největší pravděpodobností tak vznikl prostor pro založení Ostřetína. Ves zde vznikla po roce 1494 a měla 39 usedlíků. Podle registru zámku Pardubice byla na místě nynější vsi

svobodná rychta s několika chalupami. Když se osada rozrostla, byla pojmenována Hostětín a patřila k panství Litomyšlskému.

Zajímavostí je také založení místního hasičského sboru.

V roce 1892 zde byla postavena hasičská zbrojnice pro koňskou stříkačku. Tuto stříkačku obec stále má a je funkční, jen ji nechala zrenovovat a umístit do Hasičského muzea R. A. Smekala v Čechách pod Kosířem, což je jedno z největších hasičských muzeí. Na významné akce si ji ale obec vždy „vypůjčí“.

Za zmínku rozhodně stojí i vodní zdroje zvané Mařenka.

Patří do katastru části obce Vysoká a voda odsud má punc kojenecké. Zásobuje nejen ostřetínské domácnosti, ale dováží se v cisternách i do Hradce Králové. Možná za kvalitu pramene vděčí místní vodníkovi Ostřepáčkovi, kterého motorovou pilou z dřeva vysvobodil Josef Cyprián z Předměstí.

Na Hradcích neboli Věžiště

Tento zalesněný vrch je nejvyšším bodem v okrese Pardubice. Ve výšce 335 metrů nad mořem se zde dříve tyčilo středověké tvrziště. Nasvědčují tomu zbytky valů a příkopů a také staré záznamy zmiňující tvrz označovanou jako Velký Hradec.

Jednalo se nejspíš o lovecký hrádek nebo pouhou tvrz, o jejíž majitelích, vzniku i zániku nemáme žádné zprávy.

V díle Kanovníka vyšehradského se píše o hrádku Hostin Hradec, na kterém měl 14. února 1140 zemřít český kníže Soběslav I. Vzhledem k tomu, že kníže pobýval ve Chvojně, které je pravděpodobně dnešní Vysoké Chvojno, kde ho zastihla smrtelná nemoc, byl tedy dopraven na nedaleký hrad. Podle těchto údajů byl oním hradem myšlen právě ten Na Hradcích.

Do nedalekých Velin vede z vrcholu po vyšlapané cestičce listnatým lesem naučná stezka rytíře Velingera, podél které je několik odpočinkových míst s lavičkou, stolem a naučnými cedulemi. Dokonce zde narazíte na periskop, díky kterému se můžete lépe rozhlédnout po krajině. Cesta je vhodná pro pěší turistiku, ale dá se tu jet i na kole. Počítejte ale s nerovným terénem.

Druhý nejvyšší bod v katastru obce je kopec zvaný Vinice, který se nad Ostřetínem tyčí po levé straně při výjezdu

z obce na Horní Jelení. Za hezkého počasí je z tohoto místa v 329 m n. m. vidět velká část východních Čech a je to skutečně nezapomenutelný pohled.

Stejně jako místo Na Hradcích, tak i třetí místo je opředeno pověstmi. Bývalé lázně Javůrka byly založeny při výjezdu na Holice u stejnojmenného kopce se studánkou napájenou pramenem čisté vody. Pramen měl mít léčivou moc už v době kdy na holické tvrzi sídlili páni ze Šternberka. Markétě ze Žeberka, která trpěla dlouhodobou chorobou, se Na Hradcích prý zjevila Matka Boží, která ji vyzvala ke koupeli ve zmíněné studánce. Po koupeli se manželka Oldřicha ze Šternberka opravdu uzdravila. Jako poděkování zde nechala vybudovat lázně a kapličku. Ty však byly zničeny během třicetileté války. Kolem roku 1900 budovu opravil a rozšířil pan Shejbal a místo se tak stalo výletním. V 50. letech minulého století Javůrka sice jako lázně dosloužila, ale několik let zde ještě fungovala výroba limonád. Dnes se objekt využívá jako rodinný dům.

Kostel Zvěstování Panny Marie

Ve středu vesnice, nedaleko od hlavní silnice ve směru z Hradce Králové na Svitavy se tyčí významná dominanta obce. První písemná zmínka o místním kostele je z roku 1350, kdy byla zdejší venkovská farnost postoupena litomyšlskému biskupství.

Tento starý kostel stál na místě současného křížku ve směru na Horní Jelení. Tehdy byl kostel ještě jistě dřevěný, což uvádí zprávy z roku 1677. Byl vybaven stříbrným kalichem, měděnou monstrancí, cínovou křtitelnicí a čtyřmi zvony. Starý dřevěný kostelík vyhořel spolu s celou vesnicí roku 1758 za pruského tažení v noční bitvě, která se zde odehrála z 12. na 13. července. Poté byla v Ostřetíně postavena malá kaplička a až v roce 1781 byl vystavěn současný kamenný kostel.

V průběhu druhé světové války byly stejně jako z mnohých jiných i z Ostřetínského kostela odvezeny zvony, které na místo už nikdo nevrátil. Kostelní věž se tak znovu rozezněla až po 82 letech v roce 2024 díky veřejné sbírce, ve které se vybralo přes milion korun. Jejich hlas tedy obyvatelé pravidelně slychají v poledne a taky v šest hodin večer. V neděli v osm ráno pak zvony zvou věřící na mši.

Rekonstrukce bitvy u Ostřetína

Když se pruský král Fridrich II. Veliký po úspěších rakouské armády vydal na ústup z jím obléhané Olomouce, nemohl na své cestě minout Ostřetín. Rakouské vojsko, pravděpodobně o síle pěti pluků, přitáhlo směrem od Košumberka a obsadilo les u Ostřetína. Zahradilo tak cestu nepříteli, který byl pravděpodobně od hlavních pruských sil. 12. července 1758 se tak strhla tzv. bitva u Ostřetína (též bitva u Holic), během níž měli Prusové zapálit ves a dát tak znamení pruskému vojsku v nedalekém Hradci Králové. Na druhý den 13. července 1758 dorazily na bojiště pruské posily a vytlačily rakouské jednotky z výšin, které předtím obsadili dokonce vojáci samotného generála Laudona.

Pruský král Fridrich II. tehdy přenocoval na staré poště, zatímco vojáci kostel a faru vyplenili a starými knihami z radnice topili. Vzhledem k odhadovanému počtu nasazených vojáků mohlo celkem v polích mezi Ostřetínem a Holicemi zahynout až několik set mužů.

Od roku 2008 se zde pravidelně každých pět let koná rekonstrukce výše popsané bitvy. Diváci tak mají jedinečnou možnost ocitnout se uprostřed vojenského střetu z období

císařovny Marie Terezie. Na českém území se jich mnoho neodehrává. Na bojiště se vždy sjede několik uniformovaných oddílů z celé republiky.

Na začátku dojde k připomenutí historických skutečností, k nástupu vojenských jednotek s ukázkou výcvikových a povelových technik a jízdy. Pak se jednotky přesunou na bojiště, kde proběhne ukázka bitevní vřavy. Druhý den se jednotky přemístí do Horních Ředíc, kde proběhne obdobný program s ukázkou boje tak, jak probíhal na jejich území. Pokud byste se na místo bitvy chtěli podívat i jindy, vydejte se na kopec Chmelnice. Při výjezdu do kopce z Ostřetína směrem na Vysoké Mýto je po pravé straně vidět dřevěný kříž se vzrostlou lípou, a to je místo, které je označováno jako pohřebiště padlých vojáků v této „dvoudenní bitvě“. Asi 150 metrů od samotného vrcholu kopce byl dokonce označen hrob obětí sedmileté války pomníkem.

Kolem Ostřetína vede naučná stezka s pěti panely informací o této bitvě. Jedna z těchto tabulí je umístěna právě zde. Kromě ní zde naleznete i odpočinkové místo s lavičkou, odkud se můžete kochat pohledem dolů na Ostřetín a okolí.

POBĚŽOVICE U HOLIC

obec s největším rozhledem

- Nejvýše položená obec na Holicku
- Nejlesnatější obec Holicka – 80 % plochy katastrálního území obce tvoří lesy
- Obec, kterou znají díky motokrosu po celém světě

Počet obyvatel: 309 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 105 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 1 343 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1494

Odkaz na výlet

Základní informace

Poběžovice ležící severně od Holic jsou spíše malou obcí, jejíž počty v sezóně značně navyšují chalupáři. Její význam ale jistě nespočívá v počtu obyvatel, ale v tradici motokrosu, díky kterému je toto místo známé napříč světem. Motokrosový areál v Poběžovické kotlině je mezinárodním pojmem a je jedním z center tohoto sportu v naší republice.

Kde se ale Poběžovice vzaly? První zmínka z roku 1494 hovoří o osadě dřevařů a zemědělců. A není se čemu divit. Poběžovice leží na hranici hustých hvozdů a dodnes jsou rájem pro houbaře. Název obce vznikl dle pověsti v kronice tak, že došlo k postavení několika domů na návrši, čímž „poběhly“ z původního místa mezi potoky, které se nazývalo „V Houdkách“. Zde se první obyvatelé obce zabývali pálením dřevěného uhlí.

Domy zde byly očíslovány poprvé během evidence z roku 1770. Záznam obsahuje dvacet dva čísel a údaje o postavení obyvatel, jako byli chalupníci, půlsedláci a domkáři. Nyní je v obci kolem 110 domů.

Výhodná poloha na kopci umožňuje nádherný výhled na nedaleké obce, Kunětickou horu, Krkonoše, Orlické i Železné hory. Díky přírodě a klidu jsou Poběžovice atraktivní lokalitou pro bydlení. V posledních letech se zde proto hojně staví rodinné domy a roste i počet obyvatel. Dle posledního sčítání jich zde žije 309.

Zajímavým místem je pomník ukřižování (křížek), nacházející se na křižovatce dopravních a turistických cest. Jedná se o jedinou historickou a také sakrální památku v obci. Obyvatelé Poběžovic jsou tak jednou z výjimek na Holicku, protože nemají vlastní kostel ani kapličku.

↖ pohled z Poběžovic na Kunětickou horu

↑ pohled na nasvícené Poběžovice (na kopci) z Horních Ředvic

Motokrosová trať

Ačkoli Poběžovice nemají žádný sportovní klub ani oddíl, jméno obce je známé i ve světě sportu. Je to samozřejmě díky zdejší 1 950 metrů dlouhé přírodní motokrosově trati, kde se první závod jel už v roce 1951 – přesně rok poté, co představitelé holického automotoklubu objevili kouzlo Poběžovické kotliny.

Postupně se zde začaly jezdit také závody seriálu mistrovství světa, a tak se obec stala cílem pro množství motoristických fanoušků. Nejvíce jich sem přijelo okolo padesáti tisíc. Odborníci zdejší trať považují za nejlepší na světě. Na počátku devadesátých let minulého století však nastalo krizové období a motokros z Poběžovic téměř vymizel.

Od roku 2018 se na pozměněnou trať vrátil v podobě Mezinárodního Memoriálu Michaela Špačka pod záštitou GOLD FREN s.r.o., který se koná každoročně v první polovině května. Každoročně se zde také na přelomu května a června koná překážkový běžecký závod Gladiator Race nebo cyklistické závody dětí.

Další známou sportovní událostí je tradiční cyklistický závod do vrchu nazvaný Poslední kopec. Pořádá jej vždy 30. prosince cyklistický oddíl Tělovýchovné jednoty Sokol Holice a je to takový „cyklistický silvestr“. Závodu, který se jede na čas terénem do kopce dlouhého 320 metrů s převýšením 40 metrů, se účastní cyklisté z blízkého i vzdáleného okolí. Průměrně jich do Poběžovic dorazí okolo stovky ve všech věkových kategoriích.

↗ motokrosová trať slouží nejen sportovcům, ale i místním ovečkám

↑ závod na motokrosově trati

Centrum obce

V srdci Poběžovic by vám nemělo uniknout hned několik zajímavostí, které více či méně metaforicky rozhýbávají dění v obci. Například dřevěná zvonička stávala dříve v lokalitě „u Bidlů“, ale po 2. světové válce byla přestěhována před hasičskou zbrojnicí a zrekonstruována. V roce 2012 ovšem musela ustoupit přístavbě hasičárny a zbyl z ní pouhý zvon, protože dřevěné konstrukce již nešlo zachránit. Obec proto nechala v roce 2020 vybudovat zvoničku novou, do které se umístil zvon původní.

Hned vedle nové zvoničky najdeme památník místního rodáka Josefa Šejbla, pilota a velitele 311. Československé bombardovací perutě RAF, nositele čtyř Československých válečných křížů, britského záslužného leteckého kříže a dalších československých a spojeneckých vyznamenání. V centru obce se od roku 2010 v budově bývalého obchodu také nachází společenské centrum Rákosníček. Každý týden se zde koná cvičení pro předškolní děti s rodiči, schází se zde klub mladých hasičů, nepravidelně tu ženy cvičí jógu. Na podzim obec v centru pořádá halloweenské tvoření a v prosinci na začátku adventu vyrábění věnců a ozdob na Vánoce.

Samozřejmě obec také disponuje dětským i workoutovým hřištěm, které najdete u obecního úřadu. V jeho zahradě roste také tzv. „Masarykova“ lípa. A v neposlední řadě naproti úřadu stojí přístřešek, který vznikl v roce 2011 v rámci projektu „Odpočinková místa pro cykloturisty krajem Dr. Emila Holuba“ za podpory MAS Holicko. Obec zde plánuje na přílehlém jižním svahu provést vykácení náletů, aby zde byl pěkný výhled do kraje jako z jiných míst Poběžovic.

Významné krajinné prvky

Díky svému postavení ve vyšší nadmořské výšce není v Poběžovicích o překrásné výhledy nouze. Tipem na jeden takový výhled je Kamenecká stráž. Při příjezdu z Holic se nachází hned zkraje po levé straně v místě největšího stoupání poběžovického kopce. Zhruba ve stejných místech jako se nachází motokrosová trať, ale přesně na opačné straně silnice. Tato výhledná stráž navazuje na ovocný sad Jahodná. Jedná se o velmi členité území, jehož základ tvoří jihozápadně orientovaná prudší stráž na slínu s teplomilnou vegetací, která místy přechází ve starý ovocný sad (hlavně třešňový). Na úpatí strážně pak nalezneme prameniště s mokřadem. Díky své členitosti i expozici má lokalita obrovský potenciál. V minulosti se zde nalézala řada vzácných druhů rostlin a živočichů, z nichž ale bohužel již část vymizela. Přesto se však zachovala alespoň část druhů na červených seznamech nebo zvláště chráněných. Z rostlin zde rostl momentálně nezvěstný zvonek klubkatý. V současnosti zde stále roste zvláště chráněná okrotice bílá a z druhů na červených seznamech kozinec vičencovitý, růže galská, ledenec přímořský a orlíček obecný.

Ze živočichů zde najdeme chráněnou a kriticky ohroženou kudlanku nábožnou, silně ohroženou ještěrku obecnou a slepýše křehkého nebo ohroženého svižníka polního. Jedná se i o hnízdiště tuhyka obecného a nepravidelně i krutihlava obecného. Dalším místem je Studená Voda, která se nachází zhruba 3 kilometry severovýchodně od Poběžovic. V této lokalitě se nachází vrty, které zásobují pitnou vodou velkou část Holicka. Na nivě Ždárského potoka, asi jeden kilometr východně od hájovny ve Studené Vodě, najdeme také místo s bohatým výskytem přesličky obrovské.

Odkaz na výlet

RADHOŠŤ

obec, kde svatý Jiří pokořil Radegasta

- Jediná obec tohoto názvu v České republice
- Působí zde nejstarší sbor dobrovolných hasičů na Holicku
- Loučná je jedinou sjízdnou řekou Holicka

Místní části: Radhošť, Sedlíščka

Počet obyvatel: 160 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 80 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 480 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1226

Základní informace

Spolu s místní částí Sedlíštko a osadou Bory, které se lidově říká U Tří kocourů, čítá celková výměra obce 480 hektarů a žije zde na 160 obyvatel. Její umístění na železniční trati Pardubice – Česká Třebová nabízí jednoduchou dopravu do škol i zaměstnání.

Ves vznikla jako prastará slovanská osada na slavné Trstenické stezce. Tvrz Radhošť je poprvé zmiňovaná v listině krále Přemysla Otakara I. z roku 1226. O starobylosti obce svědčí fakt, že kostel byl postaven právě na místě uctívání pohanského boha Radegasta, od kterého se odvozuje i její název. K jeho uctívání pravděpodobně sloužil posvátný háj či obětiště, které se v pohanských dobách nacházelo v místech nynějšího kostelního návrší. Nasvědčují tomu vykopávky ohnišť, které byly objeveny při stavbě silnice do Stradouně. Současný kostel sv. Jiří z roku 1773 tvoří dominantu vesnice. Z původního kostelíku se zachovala jen dřevěná zvonice se zvonem z roku 1509.

První písemná zmínka o Sedlíštku pochází z roku 1547 a k Radhošti byla přidána v roce 1964. Za zmínku rozhodně stojí zdejší mlýn, který nechal na řece Loučné postavit v roce

1756 Jan Koráb. Když totiž o téměř sto let později zasáhl ves úmyslně založený požár, zůstal stát jen onen kamenný mlýn. Od roku 1921 vyráběl díky modernímu vybavení elektrickou energii pro část obce. Za minulého režimu byl provoz přerušen a po převratu ho majitel zprovoznil a funguje dodnes. Pokud tedy Radhošť na svých cestách míjíte, zkuste sem zabloudit. Obzvláště milovníky pěších výletů i cykloturistiky láká množství cest a stezek v malebné krajině po loukách kolem řeky Loučné, která obec obtéká. Návštěvu si zaslouží národní přírodní památka v podobě rybníku Šejval, ležící severně od obce.

↖ pohled na Radhošť od Žiky směrem na Vraclav

↑ pohled na kostel

Kostel sv. Jiří

Na kopečku vyčnívajícím z malebné krajiny údolí řeky Loučné stojí dominanta zdejší obce. Historické místo, které si svou podobu dochovalo po staletí až do dnešních dnů, skrývá mnoho tajů, jež se promítly v dějinách obce. Naši předci nenechali nic vzniknout náhodou, a proto je i zde velmi pravděpodobné, že vybraný prostor na návrší nemá pouze propojovat nebe se zemí a vyzdvihovat mysl člověka k nebesům, avšak má i posvěcovat místo, jež dříve sloužilo k pohanským účelům. Místo uctívání pohanského boha Radegasta se stalo místem uctívání křesťanského Boha. Původně zde stál gotický dřevěný kostel zasvěcený mučedníku svatému Jiří. Svou dnešní kamennou podobu získal v roce 1773, poté co původní stavba lehla popelem. Výstavba jednolodního barokního chrámu Páně ve své době stála 6 980 zlatých.

V nedávné minulosti radhoštský kostel však po dlouhá léta chátral. Na konci 20. století někteří obyvatelé zastávali názor, že by bylo lepší nechat ho dokonce raději spadnout než investovat do jeho opravy. Po návštěvě historiků z památkového úřadu na začátku milénia byl však kostel se zvonící zařazen mezi kulturní památky a započalo se s jeho

dlouholetou opravou. Při rekonstrukci věžičky byl v její kopuli nalezen tubus s psaním – odkazem našich předků z roku 1900. Tubus byl do nové kopule vrácen v podobě repliky i s naším odkazem pro další generace.

Pozůstatkem původní dřevěné stavby je taktéž dřevěná zvonice před vstupem do kostela. Ve zvonici se nacházely celkem tři zvony. Ten největší, vážící 2 000 kg byl zrekvírovaný v roce 1917. Některé zdroje uvádějí, že ve věžičce býval malý zvonek vážící okolo 26 kg, avšak jeho osud není znám. Poslední zvon se zachoval dodnes. Váží 1 000 kg a je na něm nápis „Léta Páně tisícího pětistého devátého roku tento zvon udělán jest tu sobotu po svátku Božího těla“. Tento zvon je zde slyšet v podvečer Vánoc, vítá Nový rok, svolává na poutní i posvícenskou mši svatou a někdy také vyprovází zesnulé. Jeho zvuk se silně nese do celého kraje. Zvonice je od roku 2012 nově zrestaurovaná a od té doby zdejší zvon oznamuje poledne a „klekání“ v 18 hodin. Tuto památku je možné navštívit na Štědrý den.

Před zvonící byl také přemístěn opravený křížek z roku 1866, který původně stával v křižovatce před domem č.p. 1.

Řeka Loučná

Levostranný přítok Labe, jehož celková délka je přes osmdesát kilometrů, pramení ve Svitavské pahorkatině poblíž obce Karle a poblíž Ostrého kamene, přibližně 5 km západně od Svitav. Cestou do Sezemic Loučná napájí i některé rybníky (nejen) Holicka – Chobot, Lodrant a Velký Zálešský. Nejsou na ní žádné přehrad, ale před ústím do Labe jsou četné jezy. Název Loučná je vlastně lidový název, který vznikl v průběhu 18. století podle toho, jak řeka protéká loukami. Na počátku 19. století se jí říkalo Mejtnice, Mejtnička. Název Trstenice (Trstěnice) vznikl z výrazu řeka, která protéká trstím čili rákosím. Právě pod tímto jménem nacházíme první písemné zmínky o tomto vodním toku.

Splavná je řeka přibližně na šedesáti z celkových osmdesáti kilometrů. Je poměrně hluboká, úzká a často i dost zarostlá. Voda je zde výrazně chladná, a to i díky silným pramenům v řečišti. Pokud si chcete Loučnou sjet, začít lze již od Litomyšle, ovšem kvůli komplikacím s častým přenášením bude lépe zahájit plavbu o něco dál po proudu. Nejlepší variantou je start až od obce Tržek. Vodáci se shodují, že tím nejkrásnějším zážitkem je začátek spodního úseku pod Zámrskem, konkrétně od Týnišťka si přijdou na své

obdivovatelé přírodních krás a scenérii. Úsek do Čeradic nebo ještě dál po proudu je skutečná pastva pro oči a stojí za to. Řeka Loučná je krásná nejen z lode, ale také z břehu. Na většině svého toku je sice chráněná stromy a keři, ale i tak nabízí krásnou procházku po zpevněné cestě z Radhoště směr Týnišťko, nebo Janovičky. Blízko k řece se dostanete například hned pod kostelem, kde se nachází lávka na druhý břeh. 1. ledna se zde pravidelně scházejí otužilci i diváci, aby se pozdravili s řekou i přáteli a vnořili se tak do nového roku. Krásné místo je také u jezu směr Stradouň, kam se lidé chodí koupat v létě. A další příjemné zákoutí je i v místní části Sedlíštko, kde je část řeky u silnice lemovaná smutečními vrbami.

☞ rybník Šejval, z něhož vytéká potůček až do Loučné

↑ lávka přes řeku Loučnou hned pod kostelem

Odkaz na výlet

TRUSNOV

znovu v hlavní roli

- Nejjižnější obec na Holicku (místní část Opočno)
- Nejřídčeji osídlená obec Holicka dle počtu obyvatel na kilometr čtvereční
- Obec zapálených divadelních ochotníků
- Jediné staročeské muzeum na Holicku

Místní části: Trusnov, Franclina, Opočno, Žíka

Počet obyvatel: 221 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 130 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 1 064 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1308

Základní informace

Mimo hlavní silniční a železniční trasy se nachází obec Trusnov, která se skládá ze čtyř místních částí – Trusnov, Franclina, Opočno, Žika. Na poměrně rozsáhlé ploše 1 064 hektarů žije dnes trvale jen 220 obyvatel, jejichž počet se však značně rozrůstá o víkendech, kdy přijíždějí chalupáři. Katastrem obce vede železniční trať Praha – Česká Třebová. Jižně od Trusnova protéká místní částí Opočno řeka Loučná. Severně leží rybník Lodrant s významnou přírodovědeckou lokalitou. Rybník se sice nachází na katastru obce Trusnov, ale majitelem je obec Dolní Roveň, která se o něj také stará. Na katastru obce se dále nachází přírodní památka Stráň u Trusnova.

Svou historii odvíjí obec od první písemné zmínky v roce 1407. Místní část Opočno však začíná svou historii již od roku 1308, kdy se mezi Opočnem a Turovem odehrála bitva mezi Čechy a německými příznivci krále Jindřicha Korutanského, jejíž popis najdeme v Dalimilově kronice. Čeští rytíři zde nad německou přesilou slavně zvítězili. Opočno bylo k Trusnovu přičleněno při správní reformě v roce 1961. Osady Franclina a Žika již o více jak sto let dříve, po zániku feudální správy a po zřízení obecních úřadů roku 1850.

V obci mívalo velkou tradici ochotnické divadlo. To bohužel po válce skončilo a bylo obnoveno až v roce 2009, zato s velkým úspěchem. Místní ochotníky režíruje paní Jitka Kudrnová. Mezi nejúspěšnější představení patří Dařbuján a Pandrhol z jara 2023, které se hrálo celkem šestnáctkrát. Během všech repríz ho shlédlo víc jak 2 000 návštěvníků. Kromě toho manželé Kudrnovi zprovozňují v Trusnově Staročeské muzeum venkovského života a řemesel.

☞ křížek v Opočně

↑ pohled na Trusnov od lesa přes Lodrant

Staročeské muzeum v Trusnově

Dílo manželů Kudrnových nabízí prohlídky venkovní expozice hospodářských nástrojů, vnitřní expozice lidových řemesel a zvyků, staročeské světnice a krčmy. Josef Kudrna vám jako vášnivý sběratel ukáže mnoho zajímavých předmětů, strojů i zařízení. Z jejich využití vám možná někdy půjde hlava kolem a je zaručeno, že některé z nich uvidíte poprvé v životě. Jeho žena vás zase pohostí výbornou domácí kuchyní i laskavým slovem. Jejich muzeum se pyšní vlastní turistickou vizitkou a na jaře 2023 k nim dokonce zavítala Toulavá kamera. Muzeum je také součástí jedné z tras Cyklopecky Východní Čechy. Manželé Kudrnovi se též zasloužili o obnovení trusnovského ochotnického divadla. V sále bývalého hostince U Frimlů tehdy ožily téměř sto let staré kulisy, včetně malované opony s výjevem tehdejšího Trusnova, které našli v docela zachovalém stavu na půdě obecního úřadu. Oponu Veduta obce Trusnov namaloval ve 30. letech 20. století malíř z nedalekého Horního Jelení Emil Šimek na rubu staré opony (nyní líc) a zobrazuje cestu obklopenou trusnovskými chalupami. Stará opona trusnovských ochotníků

s vyobrazením bájně krajiny zůstala zachována na dnešní rubové straně opony. Lze se však oprávněně domnívat, že se naopak jedná o reálnou krajinou partii na Podorlicku nedaleko Trusnova. Ve středu formátu je útvar připomínající hradní zříceninu. V kraji byly hrady stavěny na výšinách výrazně jako homole vystupující z terénu, ať už je to Žampach, Potštejn nebo Litice nad Orlicí. Zobrazený hrad by mohl být jedním z nich.

Srdce Trusnova – budova bývalé školy a sportovní areál

Obecná škola byla v Trusnově postavena v roce 1926 podle plánů V. O. Medka z Pardubic. Obec se tak po stránce školství osamostatnila od Uherska a osada Franclina od Radhošti, kam dříve spádově patřily. Jednalo se o smíšenou jednotřídku, která s vyučováním začala už počátkem školního roku 1925/1926 v prozatímní učebně v sále hostince pana Bachury. Školní nábytek byl vypůjčen z Uherska.

V nové školní budově se začalo vyučovat 3. listopadu 1926. Nápis na škole „Škola základ života“ navrhl předseda místní školní rady Jan Zavřel a provedl jej Antonín Srba, štukatér z Vysokého Mýta. Výuka zde probíhala do června 1986, tedy téměř 56 let.

V současné době se škola využívá především ke kulturním akcím, jako jsou např. přednášky, veřejné schůze zastupitelstva, schůze místního sboru dobrovolných hasičů, soustředění malých tanečníků, společenské akce – vítání občánků, či soukromé akce – svatby, oslavy narozenin atd. V neposlední řadě také při konání turnajů v nohejbalu, ping pongu a také při pálení čarodějnic. Přístřešek se také často využívá především ke grilování prasátka, které je součástí těchto akcí.

Vedle této budovy je víceúčelové hřiště a také veřejné dětské hřiště s prolézačkami. Jedná se tak bezpochyby o společenské centrum uprostřed obce.

↖ kaplička v Trusnově

↑ budova bývalé školy

Odkaz na výlet

TÝNIŠŤKO

obec, kde cesta začíná

- Obec s nejmenším počtem obyvatel z celého Holicka
- Nejmenší počet domů na Holicku
- Neprůjezdná obec – místní komunikace zde končí (nebo spíš začíná?)

Počet obyvatel: 160 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 72 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 411 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1334

Základní informace

Sice je Týništko se 72 domy obývanými 160 obyvateli malou obcí, ale zakladatelé zdejší osady věděli, co dělají. Jedná se o ves umístěnou na kopci, takže záplavy místní neohrožují a o výhledy do kraje tu není nouze. I když leží obec nedaleko rušné silnice, je zde absolutní klid, protože ona samotná je neprůjezdná. Není tak divu, že stejně jako jiné menší obce je i tato rájem chalupářů.

Kdybyste váhali, kde takhle malebná obec leží, tak vám napovíme. Sousedí s městem Horní Jelení a s vesnicemi jako Francina nebo Jaroslav. Milovníkům přírody můžeme doporučit procházku po březích Loučné s řadou romantických zákoutí, na jejímž levém toku Týništko leží. V průměrné nadmořské výšce 262 m n. m. se tyčí nad deset kilometrů vzdáleným Vysokým Mýtem.

Prvním majitelem obce, tehdy psané ještě jako Tynisstka, byl majitel tvrze Jestřibec, zeman Aleš. První datovaný dokument, který považujeme za první písemnou zmínku o obci pochází z roku 1399. Ves ale existovala již před tímto datem. Před oslavou 650 let založení obce v roce 1984 byl v archivu nalezen dokument o sporu dvou pánů o poddaného z obce Tynisttko,

datovaný okolo roku 1334. Samostatná je obec od roku 1850, kdy přestala patřit pod Chroustovice.

Svou stopu zanechalo Týništko i v první světové válce. Několik zdejších občanů tehdy působilo v ruských legiích. Nejslavnější z nich je Karel Voženílek, který byl povýšen až na generála. Při jejich návratu je vítalo na zámorském nádraží několik set lidí, v čele s okresním hejtmánem. Na počest obětům padlým v první světové válce byl v roce 1923 vybudován pomník s deseti jmény obětí.

↖ pohled na obec od jihozápadu (kde je na lukách divoký šafrán)

↑ louka západně od návsi

Památky na návsi

Doslova pár metrů od sebe se na klidné návsi nachází hned tři památky, které určitě nesmíte při návštěvě minout. Navíc je zde většina plochy zelená, takže není problém si tu rozložit deku a relaxovat. Absence laviček vůbec nevádí. A kdyby přece jen, tak je můžete využít u nedalekého obecního úřadu, kde se také nachází dětské hřiště.

Přímo v centru stojí zrekonstruovaná kaplička se zvoničkou z roku 1838 a kamenný křížek. Uvnitř zvoničky je uložena stará koňská stříkačka. Ta se koupila při příležitosti založení sboru dobrovolných hasičů v roce 1909. Zvon se elektronicky rozeznívá vždy v celou a samozřejmě i s vítáním nového roku, na Velikonoce či při jiných významných příležitostech. Zvon zde byl takto rozezněn také při 110 letech výročí založení hasičů, tedy v roce 2019. Při této příležitosti se konalo i první setkání s rodáky obce.

Dále na návsi najdete také už zmíněný pomník věnovaný padlým legionářům během první světové války. Na vyvýšeném podstavci je umístěn velký pískovcový náhrobek se jmény deseti padlých. V pravé části náhrobku je socha legionáře, u jehož nohou mu leží lev.

Nachází se zde i venkovská klasicistní zemědělská usedlost (čp. 8) z poloviny 19. století, která je dokonce kulturní památkou. Tato usedlost je ale v soukromém vlastnictví, tudíž ji nelze navštívit, ale i pohled zvenku vás snad přenese do minulosti.

A pokud byste se z centra vydali jihovýchodně směrem k řece, narazíte na starý mlýn. Stojí v údolí řeky Loučné a svou turbínou nonstop vyrábí elektrický proud. Na konci minulého století se v něm však ještě mlelo.

↗ kaplička se zvoničkou

↑ pomník padlým legionářům během 1. světové války

Odkaz na výlet

UHERSKO

obec jako malovaná

- Rozlohou nejmenší obec na Holicku
- Na budovách jsou zde k vidění téměř sto let stará sgrafita
- Železniční stanice Uhersko leží jižně od stejnojmenné obce, ale nachází se v katastru městyse Chroustovice

Počet obyvatel: 434 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 110 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 367 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1308

Základní informace

Na Uhersku se snoubí přednosti malé vesnice, kde jsou si lidé blíží a blíží mají i do přírody, a zároveň to odsud není daleko do blízkých větších měst. Obec se rozkládá na malebném návrší na pravém břehu řeky Loučné.

Jedná se také o jednu z nejstarších obcí v regionu. Prvně ji zmiňuje již Dalimilova kronika z roku 1308, kde můžeme najít zmínku o Ctiborovi z Uherska, který v tzv. bitvě u Opočna úspěšně bojoval proti vojsku krále Albrechta Rakouského a zabil mnoho švábských vojáků. V těch nejstarších dobách na Uhersku bývala významná tvrz, zřejmě naproti o pár set let mladšímu mlýnu. Ten stojí nedaleko vlakové zastávky Uhersko na hlavní trase Pardubice – Morava.

Místo, kde se obec dnes nachází, je osídleno už od předkřesťanské doby. O tom svědčí naleziště žárových hrobů ze Slezskoplatěnické kultury a fakt, že je vesnice postavena podle staroslovanských zvyklostí do tvaru okrouhlice. Obec vznikla pravděpodobně ve 12. století.

Pojmenování obce má hned dvě možné verze. Mohla ho získat podle toho, že kdysi uhořela nebo podle Uhrů, se

kterými místní v raném středověku obchodovali. Ve svých dílech Uhersko díky dávné historii zmiňuje i spisovatel Alois Jirásek. Celou řadu domů, například obecní úřad, sokolovnu, bývalé řeznictví a další soukromé objekty, zdobí téměř sto let stará sgrafita. Ve vesnickém prostředí nemá taková výzdoba v Česku obdoby.

Pokud chcete poznat krásy a historii Uherska na vlastní oči, vydejte se po turistické trase od vlakového nádraží. Vede celou obcí až do krásné okolní přírody. Po cestě budete moci obdivovat řadu zajímavých památek, včetně zdejší dominanty, kostela Nanebevzetí Panny Marie z roku 1704. Nebo se vydejte do Bažantnice, přírodní rezervace severovýchodně od obce mezi Uherskem a Trusnovem, která volně navazuje na udržovaný prostor zříceniny letohrádku Neulust.

A pokud jste spíše fanouškem cyklistiky můžete se z Uherska vydat na jednu z místních „kolostezek“. To jsou cyklistické okruhy, které vedou lesními cestami většinou smrkovým porostem, který se rozprostírá mezi Horním Jelením, Chocní, Jaroslavi a Trusnovem.

Sgrafita

Tyto fasádové úpravy jsou bezesporu unikátem obce široko daleko. Jedná se o techniku výzdoby omítkových povrchů staveb, která se nejvíce objevovala v době renesance. Principem je nanesení bílé vrstvy na probarvenou vrstvu omítky. Bílá vrstva se začerstva odkrývá a odhaluje kontrastní vrstvu spodní.

Na Uhersku jsou sgrafita na budovách obecního úřadu, sokolovny, bývalého řeznictví a dalších rodinných domů. Vytvořil je v letech 1922–1927 místní rodák, akademický malíř Alois Mudruňka. Pro náměty sgrafit využil převážně témata a výjevy z české historie, doplněné ornamentálními motivy. Na obecním úřadě vytvořil například výjevy ze života tří českých velikánů – Jana Husa, Jana Žižky a Jana Amose Komenského. Malíř přímo na fasádě domu také uctil památku místních obětí první světové války. Budovu Sokola vyzdobil ornamenty, řeznictví pak veselými poutači, které připomínají reklamu. Nedaleko řeznictví stojí dům, kde bydlela sestra Aloise Mudruňky. Jeho fasádu malíř vyzdobil sgrafity na motivy románu Babička Boženy Němcové a také opatřil nápisem: „Ten nežil, po kom pěkná pověst neostala.“. Na svém

rodném domě vyobrazil svou rodinu, připomněl její selský původ a připsal oblíbené Masarykovo „Nebát se a nekrást“. Během nacistické okupace však musela být sgrafita zakryta. I když byla na zakrytí použita měkká malta, při odstraňování krycí omítky po válce došlo na mnoha místech k poškození sgrafit. K prvním opravám tak došlo v roce 1998, k dalším v letech 2007–2008. Restaurátorské práce prováděl synovec autora Čestmír Mudruňka společně se svým bratrem Jiřím Mudruňkou. I proto je návštěvníci obce mohou obdivovat i dnes.

Statek Uhersko

Budova statku je příkladem rozsáhlého barokního panského dvora, který zaujímá celou severní stranu návsi. Jen pouhým pohledem odhalíte, že se jedná o nejstarší dochovaný obytný dům v obci, stojí zde už od 16. století. Současnou podobu ale získal až v 18. století, kdy hospodářský dvůr i celou obec přestavěl a zmodernizoval šlechtický rod Kinských. Dvoru statku dominuje obytný dům se zdobným průčelím. Na jeho střeše jsou pískovcové chmelové šišky, které upomínají na jeho místní produkci do uherského pivovaru a lihovaru. Ten je od statku vzdálen zhruba 800 metrů a vždy byl také součástí tohoto hospodářství. Dnes zde kromě funkční pekárny, která je zde v provozu od roku 1992, najdeme dochované historické technologie na skladování ječmene, produkci pivovarského sladu včetně parního stroje, který však spolu s budovou čeká na rekonstrukci a oživení tradice zpracování místních produktů do konečné potraviny. Přes dvůr naproti stojí mohutná budova zvaná špejchar, která sloužila ke skladování obilí se zachovalými dřevěnými patry. Dnes je zde malé hospodářské a vesnické muzeum a ve spodních patrech se nachází několik stylových světnic sloužících k ubytování hostů. Na špejchar navazují krásné

klenuté prostory, které již od 16. století slouží jako chlévy na dobytek k produkci mléka, dnes jako výkrmna prasátek. V zadním traktu dvora se nachází mohutná vzdušná stodola využívaná ke skladování sena. V západním štítu je v jednom z větracích průduchů umístěna vyhlídka do kraje pod Kunětickou horou, dominantou Pardubicka. Uprostřed dvora stojí čtvercová budova připomínající kapličku. Sloužila ovšem jako středověká vodárna a pod ní se nachází asi dvanáct metrů hluboká kamenná studna. Koňský pohon chodící okolo studny čerpal vodu do dřevěné nádoby v 1. patře, odkud se rozváděla dřevěnými trubkami do obou protilehlých chlévů. Přestože má střecha této ryze hospodářské budovy tvar kapličky, nebyl zde umístěn žádný zvon. Věžička sloužila jako holubník. V posledním traktu budov uzavírajících dvůr jsou plně funkční provozované maštale pro koně a vedle nich tzv. Výkrmna (určená pro lidi) sousedící s malou porážkou sloužící na staročeské zabíjačky. Tato část statku je využívána jako reprezentativní prostor pro ochutnávky zde produkováných potravin z mléka, masa i obilí v duchu staleté tradice.

Barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie

Dominantou návsi i nepřehlédnutelným panoramatem obce je bezesporu uherský kostel. V tomto případě je majestátní barokní stavba také kulturní památkou a naplňuje znaky konzervativního venkovského jednolodního kostela. Je situován uprostřed vsi na hřbitově, vymezeném ohradní zdí, na místě svého středověkého předchůdce.

V době, kdy Uhersko vlastnil rod Arnošta Vitanovského (1558–1682), zde byl postaven nový malý kostel. Jelikož ke každému kostelu neodmyslitelně patří zvony, ani zde tomu nebylo jinak. Na jeho věži byla dvě místa pro zvony, ale zvon tam byl pouze jeden. Vše bylo prosté.

Koncem 17. století byl původní kostel již skoro v rozvalinách, a proto bylo rozhodnuto o výstavbě kostela nynějšího. Se stavbou se započalo roku 1702 a stavebníkem byl Leopold Kolovrat. Stavba skončila roku 1704 a v neděli po 15. srpnu téhož roku byl kostel vysvěcen. Do nového kostela byl přenesen zvon z kostela starého, ulitý roku 1684 s nápisem: „MATKO MILOSRDENSTVÍ ORODUJ ZA NÁS“ a dále byl pořízen zvon nový ulitý v roce vysvěcení svatostánku 1704. V roce 1727 byl do malé věže přidán ještě zvon sanktusník – umíráček.

Zvony jsou díky oběma světovým válkám vždy velkým

tématem. Během 1. světové války z důvodu nedostatku válečného materiálu byly všechny tři zvony zrekvírovány. Nejstarší zvon naštěstí zachránil farář, který za zvon orodoval ve Vídni. Druhý zvon ani umíráček se bohužel zachránit nepodařilo. Dne 20. září 1916 došlo k sejmutí velkého zvonu. Tohoto dne místní lidé naposledy slyšeli znít všechny zvony a plačící se s největším zvonem loučili. Umíráček byl sejmuto 15. dubna 1918. Zvonek byl odvezen hrobařem Slanářem v doprovodu faráře a věřících na nádraží do skladiště, kde byly ukládány i další zvony z okolních kaplí.

A o své „bohatství“ přišly i zdejší varhany. Další den, tedy 16. dubna z nich bylo vyřato 24 cínových píšťal, které byly zaslány do vojenského skladiště ve Vídni. V letech 1930–1934 v místním kostele působil monsignore Emanuel Teplý. Za jeho působení byl ze sbírek a příspěvků církve pořízen zvon nový, který byl vysvěcen a zavěšen do zvonice roku 1936. V období jeho působení byly také opraveny varhany.

Svou historii mají i věžní hodiny. Ty Uhersku v 18. století daroval kníže Filip Kinský, i když je původně zakoupil pro kostel v Chroustovicích, kde měl spolu se zámek své panství. Chroustovičtí občané ovšem knížete nahněvali, a tak rozhodl, že věžní hodiny budou umístěny na kostel v Uhersku.

Neulust

Rokokový lovecký zámček Neulust nebo Theresienlust nechal roku 1790 postavit majitel chroustovického panství Filip Kinský. Ten pak pojmenoval po své ovdovělé sestře Terezii. Původně šlo o patrovou věžovitou stavbu o půdorysu osmiúhelníku se šindelovou střechou a čtveřicí křídel. V přízemí a patře středové budovy se nacházel sál. Ve třech bočních křídlech byly tři pokoje, ve čtvrtém křídle se nacházela kuchyně.

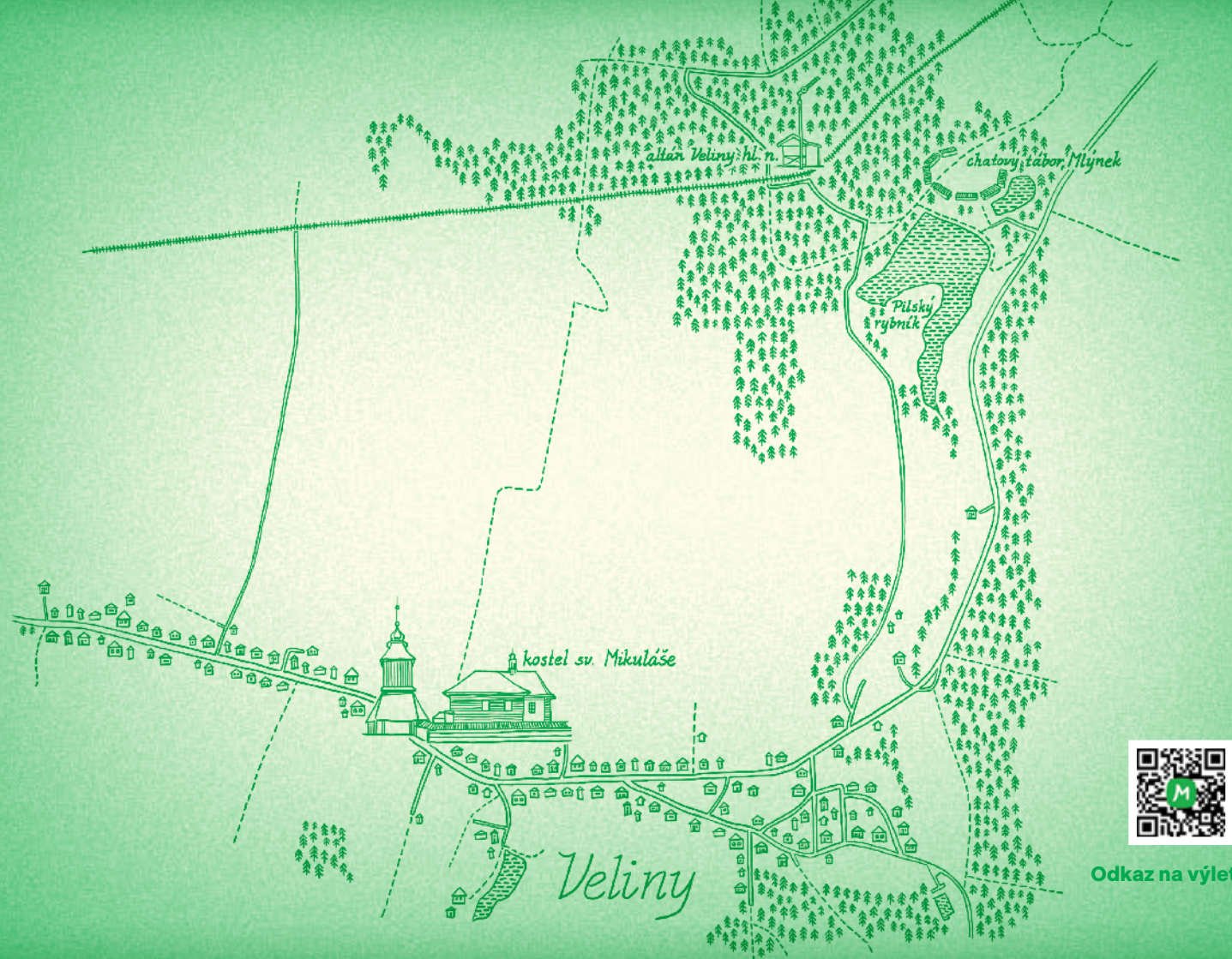
Do současnosti se ale dochovaly jen základy, které byly při rekonstrukci vyneseny nad terén, a zbytky zdí a sklepu hospodářského domku. Zámek zchátral za doby vlastnictví Karla Alexandra Thurn-Taxisa. Říká se, že ho Kinští prohráli v kartách. V polovině 19. století byla zbořena boční křídla, roku 1906 i středová budova a křídlo s kuchyní. Kromě několika málo historických fotografií, pořízených zřejmě krátce před zbořením objektu, povědomost oživuje barvitým popisem povídky Aloise Jiráska z roku 1884 „Z malých cest“.

V letech 2018 a 2019 zde obec provedla revitalizaci a vznikla zde odpočinková zóna s vyhlídkou na obec, ohništěm a posezením. Součástí revitalizace byl i archeologický výzkum. V terénu je tak vyznačen půdorys objektu, součástí jsou také dvě dřevěné stavby, ve kterých jsou naučné tabule zejména

pro mladší generaci a představují rostlinstvo a živočišstvo, které žije v okolí. Další tabule informují o květinách, které v prostoru někdejšího parku rostou. Lokalitou Neulust prochází zelená turistická značka spolu s cyklotrasou a je tak vhodným místem pro následný cyklovýlet kolem rybníka Lodrant a dále pak lesy např. až do Horního Jelení. Součástí areálu je také Stezka žvlů. Po odkrytí základů letohrádku Neulust totiž místní zjistili, že jednopatrová křídla jsou situována dle světových stran. Každé světové straně tak podle starověkých tradic a kultur přiřadili jeden ze žvlů. Živel oheň byl inspirací k vybudování malého ohniště a ostatní živly pomohly rozdělit poznávačku zvířat, které žijí v okolních lesích, lukách, řekách a rybnících.

Odkaz na výlet

VELINY

obec rytíře Velingera

- Stojí zde jediný dřevěný kostel na Holicku
- Jedná se o jedinou obec Holicka, která hrála hlavní roli ve filmu
- Je zde vlaková zastávka, kde vlaky nikdy nestavěly

Počet obyvatel: 498 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 193 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 652 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1365

Základní informace

Znak obce se v případě Velin vztahuje k dřevěné dominantě obce a okolním lesům, které oplývají nejen dřevem, ale jsou rájem houbařů i sběračů lesních plodin. I když se obec rozkládá přibližně na dvou kilometrech podél silnice z Holic do Borohrádku, ať už se odsud vydáte na kteroukoliv světovou stranu, tak vždycky dojdete do lesa.

Vidlicovitý tvar Velin napovídá o jejich vzniku. Takzvaná lánová obec je charakteristická pro dobu středověké vnější kolonizace, která v českých zemích probíhala od druhé poloviny 13. do poloviny 14. století. Stavení byla zakládána buď na jednom či na obou březích potoka po stranách cesty, jež obvykle procházela údolím. Každá chalupa, statek, či hospodářství stála na vlastním pruhu pozemku – lánu. První písemný doklad o existenci Velin z roku 1366 je uložen až ve vatikánském archivu. První písemné zachycení názvu obce zde bylo nalezeno k roku 1365, kdy je v knihách konfirmačních zapsán farář Petr z Velin u příležitosti jeho přeložení na faru v Javornici.

V roce 1491 moravský šlechtic Vilém z Pernštejna koupil hrad Kunětickou horu a tehdy nevelké město Pardubice. Postupně skupoval všechna panství kolem Pardubic a ve východních Čechách. Dne 30. června 1507 koupil od Čeňka

Dašického z Barchova tvrz v Dašicích, Kostěnice, Platěnice, Ostřetín, Hedčany a Veliny za sumu 8 000 kop grošů českých. Veliny byly poslední nejvýchodnější obcí, která se dostala do souvislého celku panství rodu Pernštejnů, z kterého o mnoho let později vznikl pardubický okres.

Když se v historii obce posuneme o dost blíže současnosti, narazíme také na velinskou filmografii. Nepříliš běžným, a přitom úžasným dokladem o životě ve Velinách v pohnutém válečném období, které zde naštěstí probíhalo většinou klidně, jsou tehdy natočené dva filmy. Z roku 1941 film „Léto ve Velinách“ a z r. 1943 „Domove, domove...“ – oba financoval a druhý i z velké části natáčel místní rodák pan František Vašíček, pražský obchodník s textilem. Filmy zobrazují běžný život obce v tehdejší době a dodnes jsou mezi Veliňáky velmi oblíbené. Pro občany jsou při významných příležitostech promítány z již pořízené nové kopie, například při sjezdech rodáků.

Velice pyšní jsou místní na cyklostezku vedoucí z Velin do Borohrádku, která je opravdu hodně využívaná a skoro celá vede lesem. Její část vede i po Naučné stezce rytíře Velingera nebo také okolo oblíbeného rekreačního chatkového komplexu Mlýnek.

Kostel sv. Mikuláše

Výrazným architektonickým prvkem je zdejší kulturní památka – novobaroční zcela dřevěný soubor kostela sv. Mikuláše se zvonící a márníci postavený v roce 1752. Je to hojně vyhledávané místo v rámci celého našeho regionu, a to nejen návštěvníky z Čech, ale i ze sousedních zemí. Mimoto je kostel také využíván i jako kulturně společenské centrum. Pořádají se zde totiž různé koncerty a představení.

Nynější vzhled vnitřku kostela je z roku 1983 a měl by odpovídat vzhledu starých kostelů. Kostel sv. Mikuláše je postaven v copovém slohu, je dřevěný, roubený se šindelovou střechou ve tvaru trojúhelníku. Jednolodová stavba uvnitř ukrývá ploché stropy, dosud funkční varhany a presbytář obrácený k východu.

V márníci je dnes uložena velká zvláštnost, o které se málokde dočteme, takzvaná „josefínská rakev“ pocházející asi z 80. let 18. století. Tehdy z důvodu úspory dřeva na rakve, hlavně při početnějších úmrtích při epidemiích, byli zemřelí spouštěni otevřením dna rakve do hrobu. Tento způsob pohřbívání se však pro silný odpor obyvatelstva používal jen krátce. Jistou raritou je také existence dvou hřbitovů. Ten katolický je u kostela, protestanský pak na druhém konci obce při výjezdu na Borohrádek.

Při návštěvě Velin můžete od jara do podzimu nahlédnout do kostela přes kovanou mříž, nebo si můžete předem sjednat placenou prohlídku kostela včetně zvonice a márníce s odborným výkladem, která je vhodná především pro skupiny. V minulosti na místě dnešního kostela stával pravděpodobně jeho předchůdce, který byl nejspíš také zasvěcený svatému Mikuláši. O jeho stavbě, ani za jakých okolností byl zbořen, nemáme žádné zprávy. Právě ke kostelu se však vztahuje první písemná zmínka o obci ze 14. století. Tehdy je ve dvou letech zaznamenán jako filiální kostelík u Ostřetína, roku 1365 ho v záznamech nalézáme poprvé jmenovitě a hned roku 1366 zase. Místní kostel měl být tehdy farním, v konfirmační knize je totiž zaznamenán farář Víšek.

Cyklostezka Veliny

Cyklistům i chodcům mají Veliny díky vybudované stezce z roku 2008 opravdu co nabídnout. Jedná se sice o cyklostezku, ale slouží k výletům na kolech a k procházkám. Konají se zde také mnohé akce, například Historická kola, Pohádkový les nebo nadační peleton Na kole dětem. Část cyklostezky je také součástí Naučné stezky rytíře Velingera. Na 4,5 km dlouhou a 3 metry širokou stezku vás navede asfaltový víceúčelový chodník v centru obce. Inline bruslaři si mohou za hasičskou zbrojnicí zaparkovat auto a dál vyrazit na bruslích. Na konci chodníku ještě před mostem odbočíte vlevo do kopečka a jakmile minete závoru, ocitnete se na cyklostezce. Čeká Vás příjemná projížďka mírným terénem, nejprve polem, poté lesem, kde budete muset v jednom místě poněkud více zabrat.

Než přejedete železniční trať, zastavte se v půvabném altánu, který se tváří jako vlaková zastávka, ale nenechte se mýlit, tady vlaky nikdy nestaví. Přesto dávejte na přejezdu pozor, vlaky tu sice nezastavují, ale občas tu nějaký potkat můžete. Ve skutečnosti tu však zastávka nikdy nebyla, ale vzhled odpočinkového místa je přizpůsoben blízkosti vlakové trati. Přesto je vtipně označen „VELINY HL. NÁDRAŽÍ“, a tak se logicky stává oblíbenou turistickou atrakcí.

Pokud podél cyklostezky zahlédnete nějaké zelené značky na dřevěných kůlech a herní prvky, jedná se o součásti Naučné stezky rytíře Velingera, která místy kopíruje cyklostezku. Nechte se lákat a prozkoumejte ji také. Další odpočívadlo naleznete na místě zvaném „U čtyř pánů“, na samém rozhraní Pardubického a Královéhradeckého kraje. Zde je umístěn hraniční kámen s pamětní deskou ke slavnostnímu otevření cyklostezky a pěkný dřevěný altán vyzývající k posezení. Cyklostezka končí v Borohrádku, příjemném městečku, kde vlaky staví a kde si můžete udělat zastávku i vy.

Naučná stezka Po stopách rytíře Velingera

Předpokládá se, že jméno obce bylo odvozeno od jména zakladatele. Podle jedné verze se jmenoval Vela. Podle jiné tradované pověsti to byl právě rytíř Velinger. Toho jsme už zmínili několikrát, prý sídlil na Velkém Hradci, který známe také pod názvem Věžiště, asi podle věžovitého tvaru. Byl na nejvyšším místě lesnatého návrší mezi Holicemi, Ostřetínem a Velinami. V místě je dodnes patrný jen příkop s valem. A právě sem, na svou dávnou tvrz, vás po stezce rytíř zve. Stezka vede téměř celou obcí. Na západní straně Velin, tam, kde se na silnici přehoupnete přes velinský kopec, odbočuje do lesa k bývalé tvrzi. Zbytky tvrže se nehledají snadno, zůstaly jen terénní nerovnosti zarostlé lesem, ale bystrému zraku neuniknou. Stejnou cestou se vrátíte zpět a pokračujete po chodníku z kopce dolů až k roubenému kostelíku, za kterým stojí altán s otočnými informačními tabulemi. Pak pokračujete dál a u hospody U rytíře si vyberte, zda se vydat severní, či jižní trasou. První vás zavede na cyklostezku směrem k Borohrádku, druhá lesní cestou k Hornímu Jelení. Pamatujte, že stezka netvoří uzavřený okruh, pouze na konci

severní větve obkroužíte malé kolečko (nebo spíš obdélník), a kudy jste přišli, tudy se opět vracíte. Po stezce jsou místy rozestě prvky pro zábavu i poučení, aby vám zpestřily a zpříjemnily procházku. Celková délka trasy je 9 km. Výlet se dá i zkrátit a je vhodný pro nejmenší děti v kočárku.

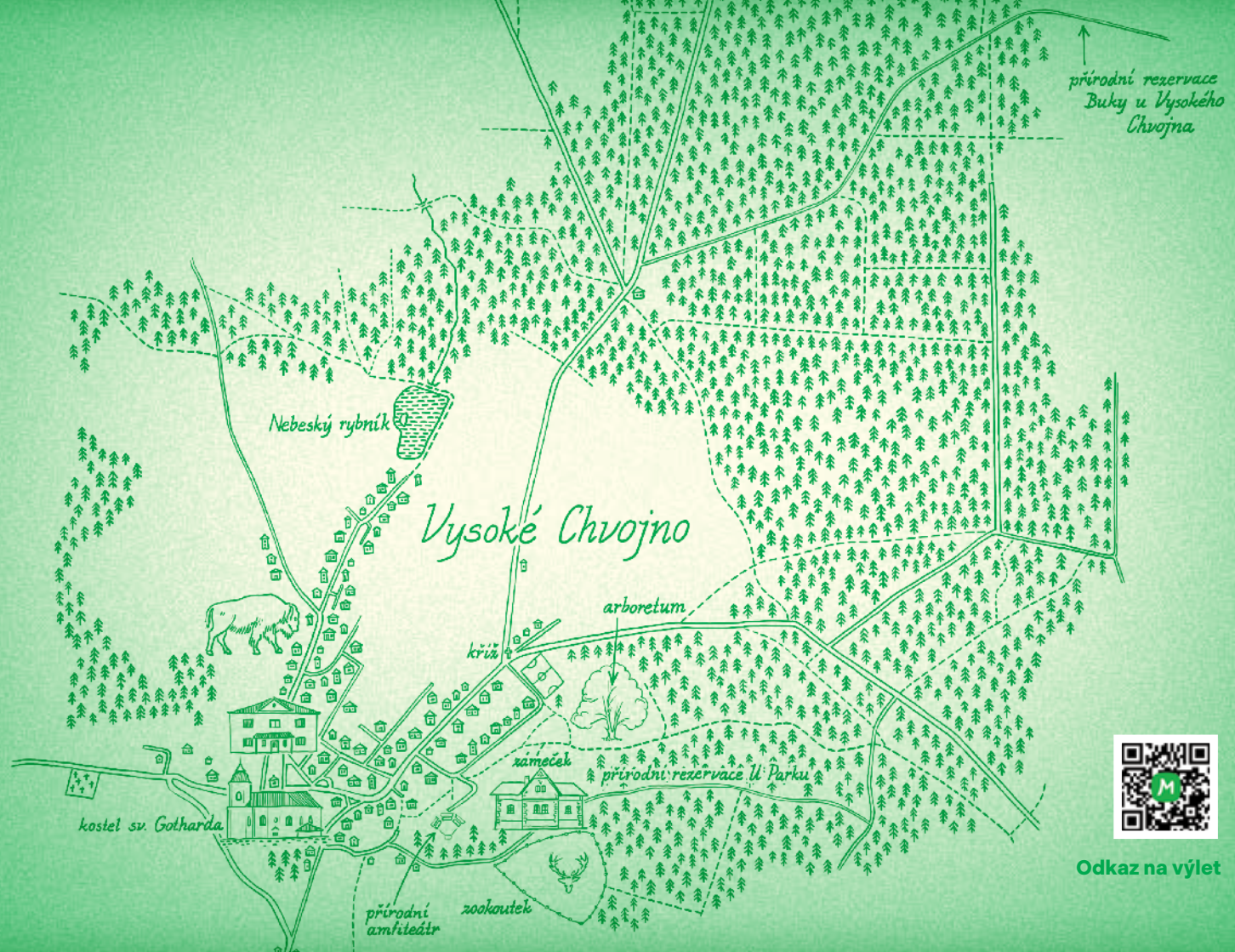
Chatový tábor Mlýnek

Chatový tábor Mlýnek postavili v 70. letech velinští občané v lesnaté lokalitě v blízkosti chovného rybníku Pílský. Již o desítky let dříve se toto místo stalo oblíbené k táboření. Pamětníci vzpomínají, kterak zde přebývali v poválečné době členové skautského oddílu pod vedením pana Sedláka z Holic. Tehdy přespávali v půvabném dřevěném stavení se šindelovou střechou, zvaném Mlýnek, nebo ve stanech na louce. Skauti si chodili pro pitnou vodu do nejbližší chalupy, zpět zase posílali zbytky jídla pro zvířata, jak vzpomínají místní občané. Myšlenka postavit ve Velínách pevný tábor poté vyplynula zcela logicky z oblíbenosti lokality a také ze snahy zajistit dětem lepší podmínky pro táboření. Stavba byla po dokončení předána Domu pionýrů (nyní Dům dětí a mládeže) v Pardubicích, který spravoval tábor až do roku 2010. Od následujícího roku tábor vlastní a spravuje obec Veliny. Tábor Mlýnek tvoří sedm zděných chatek, rozdělených na 4 ubytovací buňky, z nichž část slouží jako vybavená kuchyně, jídelna, sklad a umývárna. V každé buňce se vyspí dva až šest táborníků. Vybavení buněk doplňují skříňky, stolky a židle.

V centrální části tábora je udržovaná travnatá plocha a nechybí zde ohniště, ani místo pro sporty. Co dělá tábor ještě přitažlivějším než chatky, příroda a udržovaná cyklostezka z Velin do Borohrádku, jsou lidé, kteří zde zajišťují dětem příjemný pobyt. Tábor je otevřen mimo hlavní období letních prázdnin i jiným pobytům, než jsou právě letní dětské tábory. Konají se zde například školy v přírodě, soustředění sportovců a zájmových klubů, firemní i soukromé krátkodobé akce, nebo dokonce i svatby.

Odkaz na výlet

VYSOKÉ CHVOJNO

obec dlouhověkých stromů

- Obec s nejstarší písemně doloženou historií na Holicku
- Jediné arboretum na Holicku
- Přírodní rezervace Buky u Vysokého Chvojna je nejstarší a nejznámější chráněné území okresu Pardubice
- Oblíbená obec mezi folkaři

Počet obyvatel: 457 (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů: 198 (k 26.3.2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha: 1 705 ha (k 1.1.2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka: 1139

Základní informace

Vysoké Chvojno, které obývá kolem 450 obyvatel, je takovou pomyslnou vstupní branou do místních rozlehlých jehličnatých lesů. Už z názvu „vysoké“ logicky vyplývá, že se jedná o jednu z nejvýše položených obcí na Holicku, a tak místo v nadmořské výšce 303 metrů nabízí i výjimečné rozhledy do širokého okolí. Lesnaté území, táhnoucí se od Hradce Králové až k Vysokému Mýtu, lákalo bohatostí zvěře i množstvím stavebního materiálu kolonizátory již ve 12. a 13. století. Proto nechávali hodně mýtit lesy a na vykácených místech zakládali nové osady. Tímto způsobem patrně vznikla i obec Chvojno.

Pyšní se také nejdelší doloženou historií z obcí na Holicku. Zdejší lesy plné zvěře lákaly česká knížata při jejich pobytu v Hradci Králové. Jejich základnou byl lovčí hrádek Chvojno, který se připomíná již v roce 1139 v souvislosti s onemocněním knížete Soběslava I. Může jít jak o toto místo, tak o okolí Dvora Králové nad Labem. Pro Chvojno však hovoří nálezy bohoslužebných románských nádob v blízkém Rokytne, a především kostel zasvěcený svatému Gothardu, jehož kult převládal právě v době Soběslava I.

Později tu vyrůstá městečko s rozsáhlou tvrzí, které však po husitských válkách, při kterých bylo vypáleno, ztrácí na významu a centrum regionu se přesouvá do nedalekých Holic.

Během husitských válek zanikla zmiňovaná tvrz, byl zbořen kostel, již ve čtrnáctém století farní, a dosavadní městečko pokleslo ve svém významu na pouhou ves.

O některé z těchto zážitků by se s námi mohl podělit nejstarší – prostřední z původních pěti zvonů při kostelu sv. Gotharda, datovaný do roku 1590. Byl zavěšen v později obnoveném, jak jinak než dřevěném kostele.

Za Pernštejnů se zde nejrozšířenějším a také nejvýhodnějším odvětvím z hlediska snadného získávání potravy i zboží k prodeji stalo rybníkářství. Dnes najdeme na území obce Nebeský rybník nebo lesní rybník Paláčka. Druhý zmiňovaný můžeme doporučit jako vhodné místo pro oddych od běžného shonu. Altán chrání před deštěm a blízké ohniště vybízí k opečení tolik oblíbených špekáčků. Když se zde zdržíte, budete se moci zaposlouchat do koncertování zdejšího žabího sboru.

↗ barokní fara stojící v areálu kostela sv. Gotharda

↑ pohled na Vysoké Chvojno od retenční nádrže ve Chvojenci

Arboretum

Jedno z nejvýznamnějších míst obce založil koncem 19. století markrabě Pallavicini. Výsadba v anglickém slohu je prací lesmistra Adolfa Laufke Sandtnera, který na půdě vykoupené od chvojnovských občanů vysázel stromy ze všech světadílů severní polokoule. Dodnes se zde z té doby zachovaly nejzácnější druhy, jako jsou pazerav sbíhavý, smrk strukovitý, jeffreyova borovice, jeřáb břek, jeřáb prostřední, jalovec kanadský, liliovník a převládající červenolistý buk. V současné době tady roste asi 62 druhů jehličnanů a 152 druhů listnatých keřů a stromů. Lesní družstvo Vysoké Chvojno s.r.o., které arboretum dnes obhospodařuje, zde vybudovalo informační systém s popiskami stromů a keřů, odpočinková místa a kompletně zrekonstruovalo chodníčky. Celkově se arboretum rozkládá na 4,43 ha a rezervací je od roku 1955. Jedná se o zbytek smíšeného listnatého lesa (buk, dub, jasan) s příměsí smrku na opukové stráni s jižní expozicí a navazuje na park ve Vysokém Chvojně, který založil Alexander Pallavicini – nyní Přírodní rezervace U Parku. Stáří stromového porostu na této tzv. „Prachovské stráni“ je více než 170 let.

V založeném parku Alexandrem Pallavicinim měl dle původních plánů stát zámek, který chtěl nový majitel vystavit pro sebe a svého syna. Ten však po pádu z koně při štvanci na lišku v Anglii tragicky zemřel a markrabě od výstavby zámku upustil. Na místo toho vybudoval pod parkem vilu zvanou „Zámeček“, která sloužila jako ubytování při jeho návštěvách. Zámeček najdete v jižní části Vysokého Chvojna. Objekt prošel celkovou rekonstrukcí a v roce 2013 byla dokončena jeho přeměna na příjemný penzion. V blízkosti Zámečku se nachází Zookoutek se spárkatou zvěří žijící u nás. V arboretu se nachází také přírodní amfiteátr arboreta, kde se lze ubytovat, jeho součástí je i CykloCafe. Turistickým lákadlem je festival Folkové Chvojení, který se zde pravidelně koná. Jedná se o přehlídku toho nejlepšího, co na současné folkové scéně naleznete. Na dvoudenní přehlídku zavítá dvacítká kapel, což je kolem stovky účinkujících, z nichž mnozí velmi často zůstávají na společnou session s publikem celou noc. Pořádá se vždy o víkendu nejbliže k letnímu slunovratu.

Přírodní rezervace Buky u Vysokého Chvojna

Jedná se o druhou nejstarší přírodní rezervaci v České republice a vzhledem ke svému významu byla rezervace navržena do soustavy evropsky významných chráněných území Natura 2000. Jak se jí ale stala?

Po roce 1875 zakoupil lesy v okolí Vysokého Chvojna italský markrabě Alexander Pallavicini. Ten roku 1884 rozhodl ponechat část lesa o velikosti přibližně 5 hektarů přirozenému vývoji. Roku 1929 zasáhla lokalitu větrná smršť, při které vzaly za své především nejsilnější stromy. Po roce 1931 byla Pallavicinimu v rámci pozemkové reformy, navzdory soudnímu řízení, zestátněna část majetku. Prostor s bezzásahovou zónou byl dál chráněn, a to nově vzniklým Lesním družstvem Vysoké Chvojno. Na základě jeho podnětu byl v roce 1935 prostor Ministerstvem kultury prohlášen přírodní rezervací. V roce 1956 byla plocha rezervace rozšířena na 27 hektarů. Pro další vývoj rezervace byl důležitý dále rok 1996, kdy obnovené Lesní družstvo zpracovalo projekt na zlepšení situace v rezervaci, který spočíval v trvalém oplocení jednotlivých sekcí tak, aby byla zajištěna ochrana přirozené obnovy buku, která jinak padla za oběť zvěři. Po odsouhlasení projektu tehdejší okresním úřadem v Pardubicích a za jeho finančního přispění byly realizovány první dvě oplocenky, ve

kterých již dnes můžeme sledovat první odrůstající přirozenou obnovu.

Pozornost návštěvníka okolí Chvojna upoutají nádherné mohutné buky v oplocenkách vlevo při silnici z Vysokého Chvojna směrem na Týniště nad Orlicí. Největší buk má obvod čtyři metry, výšku asi čtyřicet metrů a objem téměř třicet krychlových metrů. Průměrné stáří nejvyššího stromového patra se odhaduje na cca 400 let. Početně v porostu ale převládá lípa srdčitá a smrk, místy je zde roztroušen habr, javor a bříza.

V okolních lesích se nachází ještě několik starších stromů – a to dubů letních. Jejich stáří se odhaduje na cca 600 let. Tyto stromy nejsou nijak označeny, naopak jsou před veřejností ukryty a chráněny hustými lesy.

Naučná stezka Viselce

I místní naučná stezka, která vznikla mezi Holicemi a Vysokým Chvojnem, se zaměřuje na lesní hospodaření. Vybudovalo ji místní Lesní družstvo a její slavnostní otevření proběhlo 21. října 2011. Celá trasa je pro veřejnost přístupná celoročně – jak pro pěší, tak i pro cyklisty. Stezka je sestavena ze sedmi informačních tabulí, které naleznete na 6,5 km dlouhé trase. Součástí stezky jsou i tři odpočinková místa s lavičkami. Naučná stezka začíná v Holicích u kulturního domu, nedaleko muzea Dr. Emila Holuba. Na první tabuli je popsána trasa naučné stezky a jsou zde všeobecné informace o lesích v ČR. Směrové značky návštěvníky dovedou do lesa zvaného Viselce, kde jsou podél lesní cesty další stanoviště. Na druhé tabuli jsou popsány funkce lesů a jejich rozdělení na produkční a mimoprodukční s poukázáním na rekreační funkci lesů, protože je tabule umístěna v chatové oblasti. Další tabule vysvětlí návštěvníkům, proč je nutné v lesích hospodařit. Čtvrtá tabule je věnována zakládání a výchově mladých lesních porostů s popisem jednotlivých činností při pěstování lesa. Pátá tabule představuje práci lesníků, existenci lesního hospodářského plánu, značení lesních porostů v terénu

a mluvu lesníků. Na šestém zastavení jsou popsány vlastnické vztahy k lesům v okolí Vysokého Chvojna v minulosti a dnes a je zde představeno Lesní družstvo Vysoké Chvojno, které tyto lesy obhospodařuje. Naučná stezka končí ve Vysokém Chvojně u zookoutku, kde jsou popsány některé volně žijící druhy zvěře v ČR, a ty si může návštěvník z pozorovatelný hned prohlédnout. Na informačních tabulích jsou dále umístěny popisky s obrázky významných dřevin, pro nejmenší návštěvníky různé hry a kvízy. Trasa naučné stezky zavede návštěvníky také do arboreta ve Vysokém Chvojně, které má, jak už jsme zmínili, vlastní informační systém a roste tady přes 200 druhů stromů a keřů.

↗ kříž při výjezdu z obce směrem na Borohrádek a Týniště n. O.

↑ naučná stezka Viselce - u studánky

Obora ve Vysokém Chvojně se rozkládá na ploše šest hektarů na jihovýchodním okraji obce. Vznikla v letech 2008 a 2009 a v její těsné blízkosti se nachází i restaurace Zámeček. Milovníci zvířat zde mohou pozorovat zástupce spárkaté zvěře z okolí Holic jako například jeleny, srnky, muflony nebo daňky. Na zvěř je pěkný pohled z velké dřevěné pozorovatelny, která je hned u restaurace. Zvířata nejsou zcela ochočena, ale za kousek tvrdého, suchého a neslazeného pečiva, jablka nebo za pár kaštanů se přiblíží do těsné blízkosti.

Na opačném konci obce se na ploše přibližně 0,7 ha nachází výběh bizonů amerických. Vede kolem něho zelená turistická značka z Vysokého Chvojna do Hoděšovic, která je souběžná s cyklotrasou č. 4265. Když se zeptáte na návsi místních, pošlou vás směrem ke starému krávinu. Za návštěvu a pohled tato majestátní zvířata jistě stojí.

Kostel sv. Gotharda

Římskokatolický kostel zasvěcený svatému Gothardovi zde byl postaven v letech 1733 až 1735. Spolu s nedalekou budovou bývalé fary je samozřejmou dominantou nejen chvojnovské návsi, ale také celého chvojnovsko-poběžovického návrší, zdaleka viditelnou nad polabskou rovinou. Kostel i fara jsou chráněny jako kulturní památky České republiky. Projekt na kostel vypracoval největší architekt té doby Kilián Ignác Dientzenhofer a stavěl ho pan Roček z nedalekých Dašic. Stál tehdy 5 200 zlatých (pro porovnání dům s polnostmi stál 80 zlatých). Kostel měl ve své době větší cenu než celá vesnice.

V kostelní věži jsou dva zvony. Gothard z roku 1590 a Václav z roku 1935. Zvon Gothard byl v obou světových válkách sundán a odvezen k roztavení na náboje, ale naštěstí obojí přečkal a byl vždy opětovně vrácen na věž, odkud ho můžeme dnes pravidelně dvakrát každou neděli krásně slyšet. Vzácnou památkou je cínová křtitelnice z roku 1611. Počátkem devadesátých let byla z kostela ukradena. Našla ji až sběratelka starožitností v Mnichově. Nahlásila to na tamní biskupství, které se spojilo s biskupstvím v Hradci Králové. Křtitelnice byla zakoupena ze sbírky mnichovských věřících a předána do Česka. Do chvojnovského kostela byla

slavnostně vrácena v roce 1996. Dnes je pro jistotu uložena v depozitáři biskupství v Hradci Králové.

Na hlavním oltáři je vyobrazen patron kostela, svatý Gothard z Hildesheimu. Jde o skutečně obrovský obraz. Rám dělali dva řezbáři a maloval ho akademický malíř František Müller z Chrudimi zhruba v letech 1888–1890. V malém parčíku před kostelem stojí barokní socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1739.

Do areálu patří i barokní fara s mansardovou střechou z roku 1786. Fara je od osmdesátých let minulého století v soukromém vlastnictví.

Původní, pravděpodobně dřevěný, kostelík byl v husitských válkách vypálen spolu s celým tehdejším městečkem, protože patřil katolickým Šternberkům. Přitom zahynul Aleš ze Šternberka a hlavou rodu se stal jeho mladší bratr Zdeněk. Ten přenesl centrum panství do Holic a začal se psát Zdeněk Holický ze Šternberka. Pod tímto jménem je znám jako vůdce katolické panské strany. Přeživší zbytek původních chvojnovských obyvatel byl na příkaz Bořka Divíše z Miletínka roku 1436 pochyťán a pověšen na stromy v lese pod Chvojnem. Od té doby se les jmenuje Viselce dodnes.

Bez koho by knížka nevznikla

Pardubický kraj

Pardubický kraj se nachází ve východní části Čech. Svou rozlohou (4 519 km²), ale i počtem obyvatel (514 tis. obyvatel) patří k těm menším v České republice. Je složen ze čtyř okresů – Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí. Když se řekne Pardubice, tak se všem vybaví perník, který k tomuto kraji neodmyslitelně patří.

Posláním samosprávy Pardubického kraje je pečovat o území a rozvoj celého regionu a trvale usilovat o spokojený život všech jeho obyvatel. V praxi to představuje celou řadu aktivit v mnoha oblastech. Ty nejzásadnější z nich, jako jsou zdravotnictví, školství nebo doprava, kraj zajišťuje přímo prostřednictvím vlastních organizací.

Na podporu smysluplných a udržitelných projektů z ostatních oblastí Pardubický kraj každoročně vyčleňuje ze svého rozpočtu část svých finančních prostředků. Díky tomu jsou podporovány projekty, které vycházejí ze znalosti věci a které vznikají přímo v jádru problému. Tímto tedy děkujeme za finanční podporu projektu „Rozvoj území MAS Holicko v roce 2025“ z Programu obnovy venkova Pardubického kraje.

Další spolupracovnice a spolupracovníci

Tímto bychom chtěli upřímně poděkovat další řadě lidí, bez nichž by se tato knížka nemohla stát skutečností. Zejména **místní starostky a starostové** nám poskytli mnoho důležitých informací. Prozradili nám zajímavé detaily, o kterých se nikde jinde nedočtete. A pokud ani oni nedokázali zodpovědět naše zvědavé otázky, tak se s velkým odhodláním vrhli i do téměř detektivní práce.

Skvělá byla **autorka textů Barbora Štěpánová**. Ta zvládla z obrovských stohů dokumentů a informací vytvořit krátké texty, které dokážou vtáhnout každého čtenáře. Velké díky patří i **fotografovi Tomáši Kubelkovi**, který 2 roky brázdil po našem regionu a ze všech možných úhlů fotil obecní budovy, kostely, křížky, rybníky, stromy, ...

V neposlední řadě nesmíme zapomenout na **MgA. Silvii Vondřejcovou**, která díky svému **grafickému umu** dokázala z jednotlivých střípků poskládat knížku, kterou je radost držet v rukou. A díky jejím mistrně zpracovaným mapkám se v našem regionu jistě nikdo neztratí.

Troška informací o autorovi

Autorem této knížky je **Místní akční skupina Holicko (MAS Holicko, o.p.s.)**, jež byla založena v roce 2006 za účelem rozvoje holického regionu. Pokud jste ještě o nás neslyšeli, tak vězte, že jsme společenství obcí, podnikatelů, neziskových organizací a aktivních lidí, kteří chtějí něco udělat pro region, kde bydlí a pracují. Tedy v našem případě pro Holicko. Jsme nezávislí na politickém rozhodování – ačkoliv se v průběhu let změnili představitelé politických stran, vlády, kraje nebo i obcí, tak MAS Holicko tu stále aktivně působí. Naší jednoznačnou výhodou je to, že fungujeme na základě tak zvaného principu LEADER. To ve zkratce znamená, že prostřednictvím partnerství a metody „zdola nahoru“ se snažíme najít společnou řeč nad potřebami a prioritami, aby život na Holicku byl příjemnější, bezpečnější a radostnější pro většinu místních obyvatel. Proto jsme s místními obyvateli neustále v kontaktu – ptáme se, posloucháme a reagujeme na jejich potřeby.

Nášim cílem je „HOLICKO – REGION PLNÝ ŽIVOTA“. Sami uznajte, že se rozhodně nejedná o jednoduchý úkol. Je potřeba rozvíjet vícero oblastí najednou, tak aby Holicko mělo všech pět P: „**Prestižní * Prosperující * Přitažlivý * Přívětivý * Přátelský region**“. Proto se vytvářením různých oborových

partnerství zaměřujeme zejména na podporu regionálního školství, zájmového vzdělávání, sociálních služeb, regionálních výrobců, cestovního ruchu nebo energetiky.

Od roku 2009 aktivně získáváme dotační prostředky pro Holicko, které dále přerozdělujeme do území. Jedná se o projekty zaměřené na rozvoj občanské vybavenosti a spolkových aktivit v obcích, zlepšení kvality vzdělávání nebo poskytování sociálních služeb, zvýšení bezpečnosti silničního provozu, investice do provozoven drobných podnikatelů a mnoho dalších. Podstatné na tom je, že projekty, které jsme podpořili, vybírali lidé z Holicka, kteří vědí, co je potřeba upřednostnit, aby se nám tu všem dobře žilo.

Více o naší činnosti naleznete zde: <https://www.holicko.cz/>

Zpracovala a vydala: MAS Holicko, o.p.s.
Holubova 1, 534 01 Holice
www.holicko.cz
mas@holicko.cz

Text: Barbora Štěpánová
Fotografie: Tomáš Kubelka
Grafická úprava a kresby mapek: MgA. Silvie Vondřejcová
Rok vydání: 2025

Publikace byla podpořena z Programu obnovy venkova Pardubického kraje

